

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY
KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021-2024

Kuźnia Raciborska, październik 2016r.

Kierownik Zespołu Autorskiego

Sylwia Brzezicka-Tesarczyk

Zespół Autorski:

Aneta Biernacka

Karolina Konsek

Artur Kalicki

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Streszczenie w języku niespecjalistycznym	6
1. Wstęp	7
1.1. Cel opracowania	7
1.2. Uwarunkowania prawne	7
1.3. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	8
1.3.1. Dokumenty na poziomie krajowym	8
1.3.2. Dokumenty na poziomie regionalnym	16
2. Metodyka opracowania programu	19
3. Ogólna charakterystyka Gminy	20
3.1. Lokalizacja Gminy	20
3.2. Demografia	21
3.3. Struktura zatrudnienia	22
3.4. Sfera gospodarcza	23
3.5. Instalacje sieciowe	24
3.6. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	25
4. Ocena stanu środowiska	27
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	27
4.2. Zagrożenia hałasem	30
4.3. Pola elektromagnetyczne	36
4.4. Gospodarowanie wodami	39
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	48
4.6. Zasoby geologiczne	57
4.7. Gleby	59
4.8. Gospodarka odpadami	63
4.9. Zasoby przyrodnicze	67
4.10. Zagrożenia poważnymi awariami	70
4.11. Edukacja ekologiczna	71
5. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ	73
6. Analiza SWOT	77
7. Cele programu ochrony środowiska i kierunki interwencji	81
7.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza	82
7.2. Gospodarka wodno-ściekowa	82

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

7.3.	Zagrożenia hałasem.....	83
7.4.	Pola elektromagnetyczne.....	83
7.5.	Gospodarowanie wodami	83
7.6.	Zasoby geologiczne	84
7.7.	Gleby	84
7.8.	Gospodarka odpadami	84
7.9.	Zasoby przyrodnicze.....	85
7.10.	Zagrożenia poważnymi awariami.....	85
7.11.	Edukacja ekologiczna.....	85
7.12.	Zestawienie celów, kierunków interwencji oraz zadań do realizacji	86
8.	Harmonogram realizacja zadań wraz z ich finansowaniem	91
9.	Uwarunkowania finansowe dla realizacji POŚ	97
9.1.	Źródła finansowania	97
9.2.	Możliwości budżetowe Gminy	98
10.	System realizacji programu ochrony środowiska.....	99
10.1.	Konsultacje społeczne	99
10.2.	Współpraca z interesariuszami	100
10.3.	Zarządzanie Programem ochrony środowiska	101
10.4.	Monitorowanie programu – mierniki realizacji zadań	102
	Spis tabel	105
	Spis rysunków.....	107
	Spis załączników	107

Wykaz skrótów

BZT - biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

ChZT - chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CKKRW – Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FS – Fundusz Spójności

GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

GPWiK – Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

GUS – Główny Urząd Statystyczny

POŚ- Program Ochrony Środowiska

PM2,5, PM10 – pył zawieszony

PSZOK – Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

s.m.o. – sucha masa organiczna

ŚZMiUW – Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

TSP – toksyczne substancje przemysłowe

ZDR - zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZZR - zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Główną misją programów ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia człowieka. Program ochrony środowiska jest pisemną deklaracją celów i zadań w odniesieniu do użytkowania, ochrony i kształtowania środowiska.

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska rozwiązania uwzględniają działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

W celu zapewnienia adekwatności i komplementarności Programu Ochrony Środowiska zadbano o spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi na poziomie krajowym i regionalnym. POŚ wynika z przyjętej wizji i strategii rozwoju Gminy, ponadto wskazuje sposób rozwiązania bieżących problemów ekorozwojowych.

Dokonano oceny stanu aktualnego terenu Gminy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych, oraz zagrożeń poważnymi awariami.

W Programie Ochrony Środowiska zostały określone cele, kierunki interwencji i zadania oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe. Dla poszczególnych obszarów interwencji zaproponowano szereg działań, określając nazwy zadań, nakłady finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację i możliwe źródła finansowania. Do każdego obszaru interwencji zostały przypisane odpowiednie wskaźniki w celu monitorowania obszarów wymagających podjęcia działań w celu poprawy stanu środowiska. Sformułowane wskaźniki umożliwiają określenie postępu realizacji zadań, będą narzędziem oceny realizacji POŚ w momencie przygotowywania raportów z jego wykonania.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Sprecyzowano system realizacji POŚ, poprzez określenie instytucji zaangażowanych w realizację dokumentu, zespołu wdrażającego, sposobu monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji oraz aktualizacji. Powyższe przyczyni się do sprawniej realizacji i kontroli działań programowych.

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania

Podstawowym celem sporządzenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2017-2020, z perspektywą na lata 2021-2024” jest realizacja polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program Ochrony Środowiska będzie stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu gminy.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, uzyskania sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Cele, kierunki interwencji i zadania zostały określone na podstawie analizy aktualnej sytuacji gminy i oczekiwanych zmian w ochronie środowiska. Przy ich formułowaniu uwzględniono obowiązujące przepisy prawa polskiego i unijnego, aktualne krajowe i regionalne strategie, koncepcje i dokumenty planistyczne, w tym także sektorowe.

Przedstawione w POŚ działania stanowią wytyczne dla realizacji przedsięwzięć, nie posiadają charakteru obligatoryjnego. Istotnym aspektem Programu Ochrony Środowiska jest możliwość ubiegania się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych na zadania w nim przedstawione.

Do celów szczegółowych Programu Ochrony Środowiska zalicza się:

- identyfikacja stanu istniejącego i przedstawienie propozycji zadań przyczyniających się do rozwiązania problemów ochrony środowiska,
- wyznaczenie priorytetów przedsięwzięć,
- opracowanie harmonogramów realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych ze wskazaniem źródeł finansowania.

Program Ochrony Środowiska ma na celu uzyskanie sukcesywnego z roku na rok ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrony i rozwoju walorów środowiska poprzez realizację działań zawartych w niniejszym dokumencie.

1.2. Uwarunkowania prawne

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy Nr GN.604.3.2016 z dnia 19 maja 2016 r., której przedmiotem było opracowanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2017-2020, z perspektywą na lata 2021-2024”, zawartej pomiędzy Gminą Kuźnia Raciborska z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Kuźni Raciborskiej przy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

ul. Słowackiego 4, 47-420 Kuźnia Raciborska, reprezentowaną przez Burmistrza Miasta - Pana Pawła Machę, a firmą ECO-SITE Sylwia Brzezicka-Tesarczyk z siedzibą w Rybniku przy ul. Rudzkiej 13, 44-200 Rybnik, reprezentowaną przez Panią Sylwię Brzezicką-Tesarczyk.

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2016 poz. 672 ze zm.), a w szczególności:

- Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.
- Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

1.3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W celu zapewnienia adekwatności i komplementarności Programu Ochrony Środowiska zadbano o spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi na poziomie krajowym i regionalnym. Podstawą do określenia celów, kierunków interwencji oraz zadań były zdefiniowane zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów interwencji oraz powiatowe i krajowe cele zapisane w dokumentach strategicznych i programowych.

1.3.1. Dokumenty na poziomie krajowym

I. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

- i. Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- ii. Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,

2. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski

- i. Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

II. Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

- i. Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego,

2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

- i. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- a) Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,
 - ii. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
 - b) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska,
 - d) Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu,
 - iii. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
 - b) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
 - c) Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich,
3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna
- i. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
 - a) Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,

III. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
- i. Kierunek interwencji 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - ii. Kierunek interwencji 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - iii. Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
- i. Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - ii. Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
- i. Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - ii. Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - iii. Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - iv. Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

IV. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- i. Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
 - a) Działanie 1.2.5. Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- i. Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - a) Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
- ii. Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
 - a) Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,

V. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- i. Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- ii. Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

VI. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- i. Priorytet 2.1. Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 2.1.3. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - b) Kierunek interwencji 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - c) Kierunek interwencji 2.1.5. Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - d) Kierunek interwencji 2.1.6. Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
- ii. Priorytet 2.2. Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 2.2.1. Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- b) Kierunek interwencji 2.2.2. Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
 - c) Kierunek interwencji 2.2.3. Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
 - iii. Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 2.5.1. Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich
- i. Priorytet 5.1. Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 5.1.1. Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
 - b) Kierunek interwencji 5.1.2. Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
 - c) Kierunek interwencji 5.1.3. Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
 - d) Kierunek interwencji 5.1.4. Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
 - e) Kierunek interwencji 5.1.5. Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
 - ii. Priorytet 5.2. Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
 - a) Kierunek interwencji 5.2.1. Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - b) Kierunek interwencji 5.2.2. Właściwe planowanie przestrzenne,
 - c) Kierunek interwencji 5.2.3. Racjonalna gospodarka gruntami,
 - iii. Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 5.4.1. Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - b) Kierunek interwencji 5.4.2. Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - c) Kierunek interwencji 5.4.3 Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - iv. Priorytet 5.5. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
 - a) Kierunek interwencji 5.5.1. Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - b) Kierunek interwencji 5.5.2. Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

VII. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- i. Kierunek interwencji 3.2. Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
 - a) Przedsięwzięcie 3.2.1. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - b) Przedsięwzięcie 3.2.2. Zapewnienie ładu przestrzennego,

VIII. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

- i. Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - a) Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - b) Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa,

IX. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

- i. Kierunek działań 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
 - a) Działanie 1.2.1. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - b) Działanie 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich
- ii. Kierunek działań 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
 - a) Działanie 1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - b) Działanie 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

2. Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

- i. Kierunek działań 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
 - a) Działanie 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- ii. Kierunek działań 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,

X. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

- i. Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności

XI. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
 - i. Priorytet Strategii 4.1. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
 - a) Kierunek działań 4.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu

XII. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej
 - i. Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - ii. Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15
2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
 - i. Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - ii. Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
 - i. Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
 - i. Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - ii. Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - iii. Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - iv. Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
5. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
 - i. Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,

- ii. Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- iii. Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- iv. Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- v. Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

XIII. Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) (PWP 2030)

Głównym celem PWP 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powódzie i susze, w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównywania dysproporcji regionalnych. Realizacja celu głównego ma nastąpić poprzez realizację poszczególnych celów strategicznych:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów,
- zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę,
- zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz
- reformę systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.

XIV. Program wodno-środowiskowy kraju

Cele określone w PWŚK:

- niepogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie) oraz
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

XV. IV Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Cel główny dokumentu:

- ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

XVI. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO 2022)

Główne cele strategiczne zawarte w KPGO 2022 to:

- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji,
- doprowadzenie do funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych,
- utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- zrównoważenie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w związku z zakazem składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s. m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg s. m.

XV. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Wdrożenie przedmiotowego Programu ma ułatwić adaptację wszystkich sektorów do wymogów gospodarki niskoemisyjnej. Osiągnięcie powyższego celu będzie wymagało określenia:

- obszarów redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji,
- priorytetów z nimi związanych,
- działań i oczekiwanych z nich efektów,
- instrumentów wsparcia, które w konsekwencji przyczynią się zarówno do zmniejszenia emisji, jak i gruntownej modernizacji polskiej gospodarki,
- ścieżek redukcji emisji w horyzoncie czasowym do 2050 r., w rozbięciu na sektor ETS (Emission Trading Scheme) oraz non-ETS,
- punktów pośrednich w realizacji programu, pozwalających na mierzenie postępu.

Zakłada się, że procesom redukcyjnym towarzyszyć będą również działania ukierunkowane na poprawę efektywności nie tylko energetycznej, ale również wykorzystania zasobów w skali całej gospodarki. Wdrażane nowe technologie powinny skutkować ograniczeniem energo-, materiało- i wodochłonności.

Mając powyższe na względzie, wyróżnia się następujące cele szczegółowe, których realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu celu głównego:

- rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,

- promocja nowych wzorców konsumpcji.

XVI. Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych

Plan określa cele związane z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia, do osiągnięcia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.

XVII. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE)

Podstawowe cele, zdefiniowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, to:

- upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej;
- wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej;
- tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty, realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności;
- promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej.

1.3.2. Dokumenty na poziomie regionalnym

I. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Katowice 2015 r.

W 2015 roku został opracowany „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024” zaproponowano w nim cele zaliczające się do każdej z dziedzin ochrony środowiska:

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE (PA)

Cel długoterminowy do roku 2024: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza
- PA4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- PA6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza

Cel długoterminowy do roku 2024: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA7. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii
- PA8. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego
- PA9. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii

ZASOBY WODNE (ZW)

Cel długoterminowy do roku 2024: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZW2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu
- ZW3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą

GOSPODARKA ODPADAMI (GO)

Cel długoterminowy do roku 2024: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

OCHRONA PRZYRODY (OP)

Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH (ZSN)

Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZSN1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych

GLEBY (GL)

Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

HAŁAS (H)

Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)

Cel długoterminowy do roku 2024: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PEM1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM (PPAP)

Cel długoterminowy do roku 2024: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PPAP1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- PPAP2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

II. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Racibórz 2012 rok

W niniejszym dokumencie przedstawiono następujące cele długoterminowe do 2019 roku:

- Doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów
- Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”
- Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody
- Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej
- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody
- Zabezpieczenie przed skutkami powodzi
- Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej
- Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych
- Osiągnięcie odpowiedniej jakości powietrza zgodnie z obowiązującymi standardami
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód
- Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa
- Ochrona mieszkańców Powiatu Raciborskiego przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu w środowisku
- Ochrona mieszkańców Powiatu Raciborskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
- Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii
- Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

2. Metodyka opracowania programu

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2017-2020, z perspektywą na lata 2021-2024” jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument jest aktualizacją „Programu Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska” z 2002 roku.

Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie, tj. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2015 roku.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów

geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych, oraz zagrożeń poważnymi awariami.

Ponadto POŚ zawiera cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska, harmonogram rzeczowo-finansowy, opis systemu instytucji zaangażowanych w realizację POŚ oraz wykaz współpracujących lub konsultowanych interesariuszy. Przedstawiony został całościowy proces realizacji dokumentu, tj. współpraca z interesariuszami, zarządzanie, monitorowanie, okresowa sprawozdawczość, ewaluacja oraz aktualizacja.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2016 poz. 672 ze zm.) podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Raciborskiego. Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 w/w ustawy, uchwała Rada Miejska. Ustawa ta nakłada obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania programu i przedstawienia go Radzie Miejskiej. W raporcie powinna zostać dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników.

Niniejszy dokument powstał w oparciu o dane pochodzące z licznych źródeł są to między innymi: dokumentacje strategiczne i planistyczne opracowane we wcześniejszym czasie przez Gminę Kuźnia Raciborska, a także Powiat Raciborski i Województwo Śląskie. Źródłem danych zamieszczonych w POŚ są również dane zebrane samodzielnie przez autorów opracowania od firm zajmujących się obsługą Gminy, a także jednostek nadzorujących Gminę Kuźnia Raciborska. Posłużono się także literaturą specjalistyczno - branżową.

3. Ogólna charakterystyka Gminy

3.1. Lokalizacja Gminy

Gmina Kuźnia Raciborska znajduje się w południowo – zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie raciborskim, w odległości 64 km na zachód od stolicy województwa. Powierzchnia administracyjna Gminy wynosi 127 km². W skład Gminy wchodzi: miasto Kuźnia Raciborska oraz sołectwa: Turze, Siedliska, Budziska, Jankowice, Ruda, Ruda Kozielska, Rudy wraz z przysiółkami Biały Dwór, Brantolka, Kolonia Renerowska, Paproć, Podbiała, Przerycie, Szybki.

Gmina w całości leży w Kotlinie Raciborskiej i w północno-zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego należącego do Wyżyny Śląskiej. Położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”.

Gmina Kuźnia Raciborska graniczy z Gminami: Bierawa, Sośnicowice, Pilchowice, Rybnik, Łyski, Nędza, Rudnik, Cisek (rysunek 3.1.-1).

Rysunek 3.1-1 Gminy sąsiadujące z Gminą Kuźnia Raciborska [źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kuźnia Raciborska]

3.2. Demografia

Teren Gminy Kuźnia Raciborska w 2015 roku zamieszkiwało 11 909 osób, w tym 5 910 mężczyzn i 5 999 kobiet. Na przestrzeni lat 2012-2015 zaobserwowano stopniowy spadek liczby ludności.

Tabela 3.2-1 Liczba ludności w Gminie Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło: Główny Urząd Statystyczny]

Ludność			
rok	ogółem	mężczyźni	kobiety
2012	12 029	6 005	6 024
2013	12 008	5 976	6 032
2014	11 963	5 951	6 012
2015	11 909	5 910	5 999

Procesy starzenia się, jakie zachodzą w polskim społeczeństwie, objawiają się m.in. zmniejszającym się odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym (wskutek mniejszej liczby urodzeń), a także rosnącym odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym (w wyniku odchodzenia na emeryturę licznych roczników wyżu demograficznego oraz dłuższego trwania życia).

Tabela 3.2-2 Procesy demograficzne na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Główny Urząd Statystyczny]

Procesy demograficzne			
2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Urodzenia żywe na 1000 ludności			
8,6	8,0	7,6	6,0
Zgony na 1000 ludności			

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

9,38	9,24	9,52	8,98
Przyrost naturalny na 1000 ludności			
0,8	-1,2	-1,9	-2,9

W 2015 roku w Gminie Kuźnia Raciborska liczba urodzeń żywych była niższa niż na początku analizowanego okresu. Z kolei liczba zgonów zwiększyła się na przestrzeni lat 2012-2015. Wyższa liczba zgonów niż liczba urodzeń spowodowała, że w latach 2012-2015 odnotowywano ujemny przyrost naturalny.

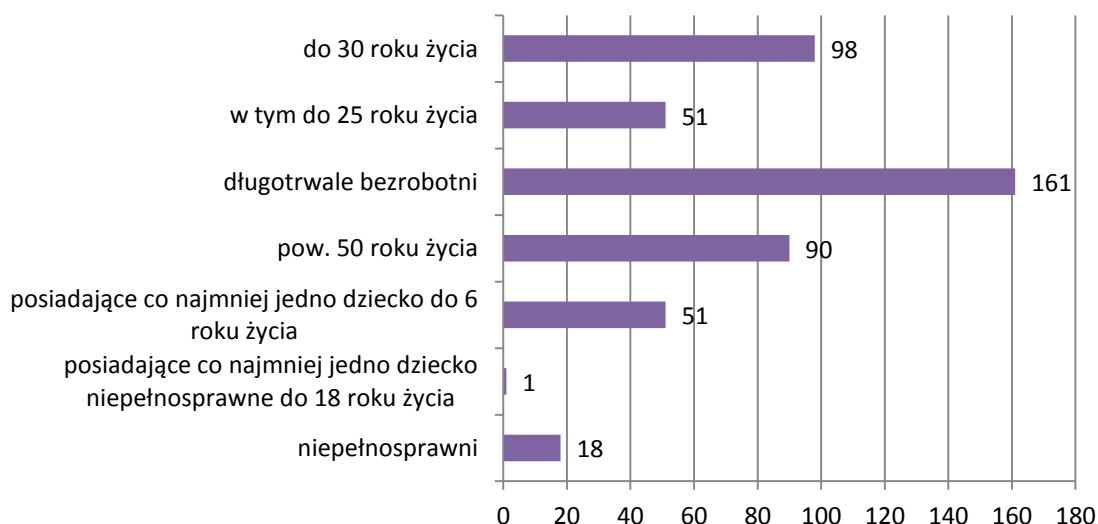
Przez okres od 2012 do 2015 roku na terenie Gminy Kuźnia Raciborska dostrzegalny był znaczny spadek wskaźnika salda migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców.

Tabela 3.2-3 Procesy migracyjne na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło: Główny Urząd Statystyczny]

Migracja				
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
saldo migracji wewnętrznych ogółem	10	-4	-19	-26
saldo migracji zagranicznych ogółem	-21	-14	-10	bd

3.3. Struktura zatrudnienia

Pod koniec 2015 roku w Gminie Kuźnia Raciborska zarejestrowanych było 279 bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich najwięcej było osób długotrwale bezrobotnych (161). Liczne grupy stanowiły osoby do 30 roku życia (98) i powyżej 50 roku życia (90).

Rysunek 3.3-1 Kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015 roku [źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2016-2025]

3.4. Sfera gospodarcza

Według Banku Danych Lokalnych na koniec 2015 roku na terenie Gminy Kuźnia Raciborska funkcjonowało 737 podmiotów gospodarczych. Począwszy od 2012 roku, liczba przedsiębiorstw stopniowo zwiększała się.

Do największych przedsiębiorstw przemysłowych funkcjonujących na terenie Gminy Kuźnia Raciborska należą:

- Fabryka Obrabiarek RAFAMET S.A.,
- Odlewnia RAFAMET Sp. z o.o.,
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego MAXPOL Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Prefabrykacji Górniczej „PREFROW” Sp. z o.o. – Zakład Produkcyjny Rudy,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rudy Raciborskie,
- Kopalnia Piasku „KOTLARNIA” S.A. – działalność eksploatacyjna i punkt sprzedaży w Siedliskach
- Górażdże Kruszywa Sp. z o.o. – Kopalnia Surowców Mineralnych Ruda,
- DREW-POL Sp. z o.o.,
- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej,
- Firma Remontowo - Budowlana Jerzy Bandurski, Kuźnia Raciborska,
- Firma Remontowo-Budowlana Andrzej Cwik, Turze.

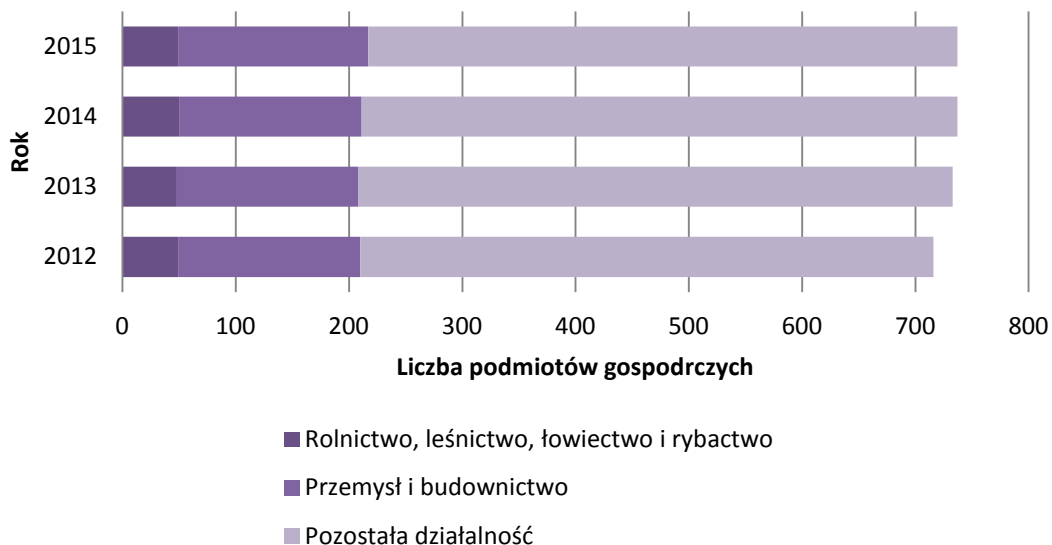
Tabela 3.4-1 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektora własności oraz rodzaju działalności w Gminie w latach 2012-2015 [źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2016-2025]

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Ogółem	716	733	737	737
Sektor publiczny	56	56	56	56
%	7,8%	7,6%	7,6%	7,6%
Sektor prywatny	660	677	681	680
%	92,2%	92,4%	92,4%	92,3%
Rodzaj działalności				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49	48	50	49
Przemysł i budownictwo	161	160	161	168
Pozostała działalność	506	525	526	520

Na przestrzeni lat 2012-2015 zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych w Gminie Kuźnia Raciborska stanowiły podmioty sektora prywatnego. Analiza danych pozwoliła

stwierdzić, że w latach 2010-2015 wzrósł odsetek podmiotów gospodarczych związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Rysunek 3.4-1 Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg grup rodzaju działalności PKD 2007 w latach 2010-2015 [źródło: Bank Danych Lokalnych]

3.5. Instalacje sieciowe

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska funkcjonuje sieć ciepłownicza. Podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą związaną z zaopatrzeniem w ciepło jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. Jastrzębie Zdrój. Lokalny system ciepłowniczy zasilany z kotłowni osiedlowej, wykorzystuje jako paliwo węgiel kamienny. Zaopatrzenie odbiorców w ciepło realizowane jest również przy wykorzystaniu energii elektrycznej, węgla kamiennego spalane w kotłowniach obsługujących pojedyncze obiekty, węgla spalane w piecach i kotłowniach indywidualnych, oraz źródeł energii odnawialnej.

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, PEC. S.A. Jastrzębie Zdrój dostarcza ciepło do 20 budynków (1 szkoła, 1 pawilon handlowy i 18 budynków mieszkalnych).

System gazowniczy

W granicach administracyjnych Gminy Kuźnia Raciborska nie eksploatuje się sieci gazowej wysokiego ciśnienia.

W związku z faktem, że aktualnie nie ma gazociągów dostarczających gaz do budynków na analizowanym terytorium, mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach.

Uzgodniony przez Prezesa URE Krajowy Dziesięcioletni Plan Rozwoju Systemu Przesyłowego „Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania

na paliwa gazowe na lata 2016-2025” nie zawiera rozbudowy systemu przesyłowego na terenie Gminy Kuźnia Raciborska.

W ostatnim czasie miały miejsce spotkania Burmistrza Miasta z Polską Spółką Gazownictwa Sp. z o.o. Wydaje się, że po konsultacjach z zakładami pracy decyzja o przedłużeniu rurociągu z miejscowości Stare Koźle w kierunku Kuźni Raciborskiej będzie pozytywna. Inwestycja przewidziana byłaby wówczas do realizacji w ciągu dwóch lat. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze rozpatrzyła pozytywnie przedmiotowy wniosek na posiedzeniu Rady Techniczno-Ekonomicznej, tj. rozbudowę gazociągu z Kędzierzyna-Koźle do Kuźni Raciborskiej. Wniosek został skierowany do Centralnej Rady Techniczno-Ekonomicznej w Warszawie oraz został dopisany do listy projektów strategicznych i przedłożony właściwemu Ministrowi. Jednocześnie otrzymano informacje iż równolegle prowadzone są rozmowy w sprawie alternatywnego zastąpienia paliw stałych gazem LNG z lokalnego źródła (wieża rozbiorowa gazu LNG).

Zadanie inwestycyjne zostało umieszczone w Planie Inwestycyjnym Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. przygotowanym na lata 2017-2019. Harmonogram Inwestycji przewiduje realizację zadania na lata 2017-2020. Przewidywane rozpoczęcie eksploatacji i dostaw paliwa gazowego w 2020 roku. Przedsięwzięcie zostało zgłoszone w dniu 30.09.2016 r. przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. do Ministerstwa Energii w ramach aktualizacji dokumentu pn. Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska 2014-2020. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. traktuje niniejszą gazyfikację jako priorytetową, co znajduje odzwierciedlenie w dotychczas prowadzonych działaniach, mających na celu optymalne przygotowanie koncepcji, ubieganie się o dofinansowanie ze środków unijnych oraz dopełnienie wymagań formalnych w Grupie Kapitałowej PGNiG zapewniających możliwości realizacji inwestycji.

Ponadto na terenie Gminy działa spółka DUON Dystrybucja S.A. która w 2012 roku wykonała budowę stacji regazyfikacji LNG. Stacja ta wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową o przepustowości 600 Nm³/h, usytuowana jest w miejscowości Kuźnia Raciborska ul. Nowy Świat 8. Z niniejszej stacji prowadzone jest zasilanie jednego klienta za pośrednictwem gazociągu DN 150.

3.6. Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Mieszkańcy Gminy Kuźnia Raciborska mają do swojej dyspozycji szereg obiektów sportowo-rekreacyjnych, stwarzających warunki do uprawiania sportu, wypoczynku i rekreacji. Na terenie Gminy znajdują się m. in. następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji przy ulicy Klasztornej 9 w Kuźni Raciborskiej,
- nowoczesny stadion miejscowej drużyny piłkarskiej KS „Stal” w Kuźni Raciborskiej zlokalizowany przy ulicy Kozielskiej,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- Ośrodek Wodno-Rekreacyjny "Wodnik" w Kuźni Raciborskiej,
- hala widowiskowo-sportowa wraz z widownią przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kuźni Raciborskiej,
- hala sportowa przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Rudach,
- siłownia na wolnym powietrzu przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kuźni Raciborskiej,
- trawiaste boiska do gry w piłkę nożną zlokalizowane przy szkołach,
- plac zabaw dla dzieci, boisko do piłki nożnej i plażowej przy świetlicy wiejskiej w Siedliskach,
- boiska do piłki plażowej i korty tenisowe przy świetlicy wiejskiej w Rudach,
- plac zabaw, boiska do siatkówki i piłki nożnej, stół pingpongowy na wolnym powietrzu oraz dobrze wyposażona siłownia przy świetlicy wiejskiej w Rudzie Kozielskiej,
- boiska do piłki siatkowej przy świetlicy wiejskiej w Jankowicach,
- Dziecięcy Park Linowy na terenie stacji kolei wąskotorowej w Rudach.

Uprawianiu turystyki w Gminie sprzyja dobrze rozwinięta baza turystyczno-hotelowo-gastronomiczna, zapewniająca różnorodne formy aktywnego wypoczynku. Gmina posiada potencjał do rozwoju różnych rodzajów turystyki: rekreacyjnej, weekendowej, ekologicznej, edukacyjnej, religijnej, kulturalnej czy sportowej. Do walorów przyrodniczych i środowiskowych Gminy należą:

- kompleksy wodne, leśne z bogatym runem leśnym i czyste środowisko,
- ścieżki ekologiczne,
- Park Przypałacowy w Rudach,
- walory mikroklimatyczne i krajobrazowe,
- pomniki przyrody,
- tereny łowieckie,
- unikatowe okazy fauny i flory,
- położenie w granicach Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych Rud Wielkich,
- położenie w górnym biegu Odry i dolnym Rudy.

Przez teren Kuźni Raciborskiej przebiega szlak Husarii Polskiej (czerwony): Będzin - Bytom - Tarnowskie Góry - Gliwice - Rudy - rezerwat Łęczzok - Racibórz - Pietrowice Wielkie - Krzanowice. Upamiętnia przemarsz wojsk króla Jana III Sobieskiego udających się na odsiecz do Wiednia. Na terenie Gminy wytyczono kilka szlaków, będących jednocześnie ścieżkami rowerowymi.

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat na terenie Gminy Kuźnia Raciborska uwarunkowany jest położeniem na osi Brama Morawskiej. W porównaniu z Niziną Śląską, teren Gminy charakteryzuje się większą liczbą dni deszczowych i wietrznych.

Zgodnie z Polską Normą PN-82/B-02403 teren Polski jest podzielony na pięć stref klimatycznych. Gmina Kuźnia Raciborska leży w III strefie klimatycznej, dla której temperatura obliczeniowa powietrza na zewnątrz budynku wynosi (-)20°C.

Temperatury kształtują się w sposób typowy dla niżowo-wyżynnego ukształtowania terenu. Średnia roczna temperatura dla Gminy Kuźnia Raciborska, która jest średnią temperaturą dla Katowic i Opoli zlokalizowanych najbliżej omawianej Gminy wynosi ok. 7,9°C, a średnioroczna liczba stopniodni (dla temperatury wewnętrznej 20°C) wynosi 2 987 (wg „Projektów założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2014-2029.”).

Na stan powietrza na terenie Gminy Kuźnia Raciborska mają wpływ następujące rodzaje emisji:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja
- emisja liniowa z środków transportu i komunikacji

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Na obszarze Gminy Kuźnia Raciborska dotychczas nie wyznaczono stacji monitoringu powietrza. Stacje zlokalizowane na terenie województwa śląskiego oraz przeprowadzone na nich pomiary przedstawione są na stronie: <http://powietrze.katowice.wios.gov.pl/stacje/aktywne>.

Gmina znajduje się w okolicy dwóch punktów pomiarowych: w Rybniku na ulicy Borki 37 d oraz w Gliwicach na ulicy Mewy 34.

Dane przedstawione poniżej zostały zaczerpnięte z wyników pomiarów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach Inspekcji Ochrony Środowiska „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok”, Katowice, kwiecień 2016 rok.

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016 poz. 672 ze zm.) oceny są dokonywane w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 10 sierpnia 2012 roku w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012, poz. 914). Strefy te zostały wymienione poniżej.

- aglomeracja górnośląska;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska;
- miasto Bielsko-Biała;
- miasto Częstochowa;
- strefa śląska.

Do zanieczyszczeń poddanych ocenie należą: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen, benzo(α)piren, ołów, kadm oraz nikiel. Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Gmina Kuźnia Raciborska, znajdująca się w powiecie raciborskim, została przyporządkowana do strefy śląskiej – PL2405.

Ze względu na ochronę zdrowia strefie śląskiej została przyporządkowana klasa C dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(α)piranu, ponadto dla ozonu oraz klasa D2, ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego. Ze względu na ochronę zdrowia klasa A dla dwutlenku azotu, dwutlenku siarki oraz zanieczyszczeń takich jak: benzen, ołów, arsen, kadm, nikiel, tlenek węgla - co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

Pył zawieszony PM10:

Wartości średnie stężeń pyłu PM10 w 2015 roku wyniosły (wartość dopuszczalna $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) w strefie śląskiej od $23 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Ustroń) do $52 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Pszczyna).

Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w strefie śląskiej - od 16 dni w Ustroniu, 20 w Złotym Potoku do 117 dni w Pszczynie, przekraczając na tym stanowisku 3,3-krotnie dopuszczalną częstość.

Pył zawieszony PM2,5:

W 2015 roku wartość dopuszczalna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, wynosząca $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, poza stanowiskiem tła regionalnego w Złotym Potoku (Gmina Janów), została przekroczona od 4% do 40% i wyniosła w strefie śląskiej - od $19 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Złotym Potoku do $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Godowie.

Benzo(α)piren:

Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu zostało przekroczone i wynosiło (wartość docelowa 1 ng/m³) w strefie śląskiej od 5 do 9 ng/m³.

Dwutlenek azotu:

Wartości średnie roczne dwutlenku azotu nie przekroczyły wartości dopuszczalnej 40 µg/m³, wynosząc od 24% (Złoty Potok) do ok. 76% (Katowice i Dabrowa Górnicza).

Dwutlenek siarki:

Średnie stężenia benzenu nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (5 µg/m³), wynosząc od 25% do 76% wartości dopuszczalnej.

Ozon:

Dopuszczalna częstość przekroczenia poziomu docelowego 8 - godzinnego, uśredniona za okres trzech lat była wyższa niż 25 dni w strefie śląskiej w Ustroniu (2013 i 2015) i w Złotym Potoku (2015).

Dopuszczalna częstość przekroczenia poziomu celu długoterminowego na wszystkich stanowiskach była wyższa niż 25 dni w roku i wynosiła od 32 dni w Katowicach, Bielsku-Białej i Wodzisławiu do 61 dni w Złotym Potoku.

Ołów:

Średnie roczne stężenia ołowiu wyniosły od 4% (Godów) do 9% (Tarnowskie Góry) poziomu dopuszczalnego (0,5 µg/m³).

Średnie roczne stężenia **arsenu, kadmu, i niklu** wynosiły odpowiednio:

- od 38% do 66% poziomu docelowego (6 ng/m³) - dla arsenu
- od 8% do 23% poziomu docelowego (5 ng/m³) - dla kadmu
- od 5% do 9% poziomu docelowego (20 ng/m³) - dla niklu

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka.

Zagrożenia

Obszary problemowe związane z ochroną klimatu i jakości powietrza wynikają m.in. z:

- emisji komunikacyjnej;
- nieprawidłowych praktyk związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (spalanie śmieci w piecach centralnego ogrzewania);
- spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych.

Gmina Kuźnia Raciborska zalicza się do strefy śląskiej, której ze względu na ochronę zdrowia przyporządkowano klasę C dla pyłu zawieszzonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(α)piranu, ponadto dla ozonu oraz klasę D2, ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego.

4.2. Zagrożenia hałasem

Pojęcie hałasu definiuje ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2016 poz. 672 ze zm.), której art. 3 pkt. 5 wskazuje, że przez hałas należy uważać dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz.

Według niniejszej ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, a także zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Hałas drogowy

Głównym źródłem emisji hałasu, są drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne przebiegające przez teren Gminy Kuźnia Raciborska. Łączna długość dróg publicznych na terenie Gminy wynosi 83 km.

Podział dróg ze względu na ich klasyfikację przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Zestawienie dróg na terenie Gminy

Rodzaj drogi	Długość, km
Wojewódzka	18,80
Powiatowa	14,20
Gminna	50,00
Suma	83,00

Ustawa – Prawo ochrony środowiska stanowi, iż zarządzający drogą, jest zobowiązany do pomiarów poziomu hałasu, a ponadto wprowadzaniu działań, które będą zmierzały do ograniczenia zbyt wysokich emisji hałasu do środowiska. Organ ochrony środowiska stwierdzając przekroczenia emisji hałasu na danym terenie może w drodze decyzji nałożyć obowiązek przeprowadzenia pomiarów poziomu hałasu.

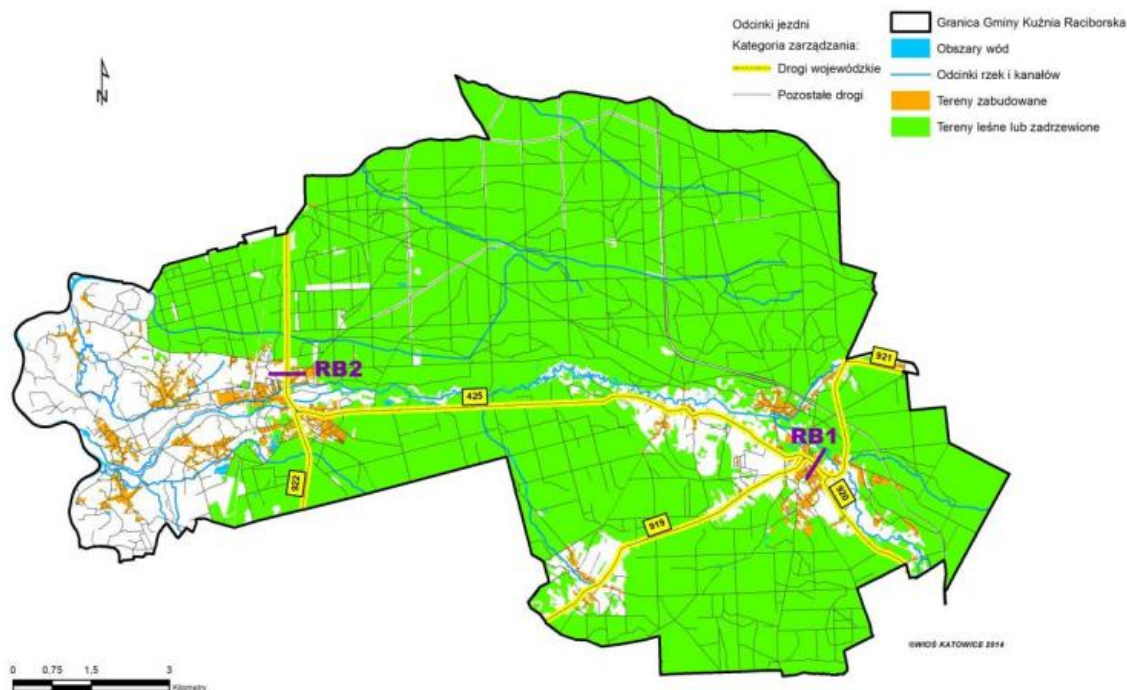

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Badania akustyczne w zakresie akustyki środowiska hałasu drogowego, zostały przeprowadzone przez pracownię laboratorium WIOŚ Katowice, z siedzibą w Delegaturze w Częstochowie, posiadająca akredytację Nr AB 480. Wyniki badań przedstawiono dla 2013 roku, dla którego zostało wykonane „Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w 2013 roku, z uwzględnieniem czynników natężenia i struktury pojazdów oraz warunków pogodowych mających wpływ na propagację hałasu w głąb sąsiadujących terenów, Katowice 2014 r.”

Badania wykonano w 2 rejonach oznaczonych kolejnymi symbolami:

- RB1 – droga wojewódzka (DW 919), Rudy rejon ul. Rogera, od ul. Raciborskiej do ul. Dworcowej, 990 m
- RB2 – droga wojewódzka (DW 425), rejon ul. Kozielskiej, od ul. Arki Bożka do ul. Tartacznej, 1000 m

Rysunek 4.2-1 Lokalizacja wybranych rejonów badań hałasu drogowego na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

Dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, zestawiono w poniższych tabelach. Zgodnie z powyższym dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej obowiązywały odpowiednio następujące poziomy dopuszczalne hałasu: LAeq D = 65 dB, LAeq N = 56 dB, LDWN = 68 dB, LN = 59 dB.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Rysunek 4.2-2 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		1) Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci ²⁾ i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

2) W przypadku niewykorzystania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

Tabela 4.2-1 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo- usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Przedstawione wyniki badań akustycznych w bezpośrednim sąsiedztwie badanych odcinków dróg, przy których zlokalizowane są budynki mieszkalne na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, wskazują na:

1) w zakresie uzyskanych wartości wskaźników oceny hałasu środowiskowego:

RB1 – Rudy, droga wojewódzka (DW 919), rejon ul. Rogera, na odcinku od ul. Raciborskiej do ul. Dworcowej, 990 m:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LDWN7d o 1,1 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LN 7n o 1,5 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LAeq D o 4,0 dB
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LAeq N o 5,8 dB

RB2 – Kuźnia Raciborska (DW 425) rejon ul. Kozielskiej, na odcinku od ul. Arki Bożka do ul. Tartacznej, 1000 m:

- brak przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu LDWN7d
- brak przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu LN 7n
- brak przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu LAeq D
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu LAeq N o 1,1 dB

2) w zakresie czynników struktury i natężenia ruchu pojazdów oraz negatywnego zasięgu oddziaływania hałasu w środowisku:

RB1 – Rudy, droga wojewódzka (DW 919), rejon ul. Rogera, na odcinku od ul. Raciborskiej do ul. Dworcowej, 990 m;

Natężenie ruchu w porze dnia wyniosło 448 poj./godz., przy 19% udziale pojazdów ciężkich. W porze wieczoru natężenie ruchu osiągnęło wartość 278 poj./godz. przy 13% pojazdów ciężkich. Z kolei w porze nocy natężenie ruchu pojazdów osiągnęło poziom 29 poj./godz., udział pojazdów ciężkich wyniósł 24%.

Szerokość niezagospodarowanego (niezabudowanego) pasa terenu po obu stronach drogi, narażonego na poziom hałasu powyżej wartości dopuszczalnej dla poszczególnych wskaźników poziomu hałasu, z uwzględnieniem standardów akustycznych określonych w rozporządzeniu o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku, wynosi odpowiednio: LDWN: 68 dB - 7 m, LN: 59 dB – 10 m.

RB2 – Kuźnia Raciborska (DW 425) rejon ul. Kozielskiej, na odcinku od ul. Arki Bożka do ul. Tartacznej, 1000 m:

Natężenie ruchu pojazdów dla pory dnia osiągnęło wartości 225 poj./godz., przy 19 % udziale pojazdów ciężkich. Dla pory wieczoru osiągnęło wartość 141 poj./godz., przy 25%

udziale pojazdów ciężkich dla pory nocy wyniosło 26 poj/godz., przy 25% udziale pojazdów ciężarowych.

Szerokość niezagospodarowanego (niezabudowanego) pasa terenu po obu stronach drogi, narażonego na poziom hałasu powyżej wartości dopuszczalnej dla poszczególnych wskaźników poziomu hałasu, z uwzględnieniem standardów akustycznych określonych w rozporządzeniu o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku, wynosi odpowiednio: LDWN: 68 dB - brak przekroczeń poza pasem jezdni, LN: 59 dB – brak przekroczeń poza pasem jezdni.

W związku z eksploatacją dróg ochronę przed hałasem komunikacyjnym zapewnia się przez dobór odpowiednich środków ochrony przeciwdźwiękowej. Do działań ograniczających emisję hałasu komunikacyjnego należą odpowiednie konstrukcje nawierzchni, tj. „nawierzchnie ciche”, które stosowane są w terenach zabudowanych przy prędkościach 70 km/h. Zastosowanie cichych asfaltów zmniejsza emisję hałasu o około 5dB. Asfalty porowate stosuje się na drogach, na których pojazdy poruszają się z prędkością powyżej 70 km/h powodując zmniejszenie emisji hałasu. Ponadto skutecznym sposobem jest planowanie budowy obwodnic wyprowadzających ruch pojazdów poza tereny gęstej zabudowy.

Hałas przemysłowy

Według danych Urzędu Statystycznego (stan na koniec 2015 r.) liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, zarejestrowanych w systemie REGON, wynosiła 737 podmiotów.

Do największych zakładów przemysłowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska należą:

- Fabryka Obrabiarek RAFAMET S.A.;
- Odlewnia RAFAMET sp. zo.o.;
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego MAXPOL sp. zo.o.;
- Przedsiębiorstwo Prefabrykacji Górniczej „PREFROW” Sp. z o.o. – Zakład Produkcyjny Rudy;
- Państwowe Gospodarstwo Leśne, Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rudy Raciborskie;
- Kopalnia Piasku „KOTLARNIA” S.A. – działalność eksploatacyjna i punkt sprzedaży w Siedliskach;
- Górażdże Kruszywa Sp. z o.o. – Kopalnia Surowców Mineralnych Ruda;
- DREW-POL Sp. z o.o.;

- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej;
- Firma Remontowo - Budowlana Jerzy Bandurski, Kuźnia Raciborska;
- Firma Remontowo-Budowlana Andrzej Cwik, Turze.

Hałas emitowany z zakładów jest zróżnicowany i zależy od ilości źródeł i czasu ich pracy oraz stopnia wytłumienia. Występuje lokalnie w obrębie zakładów. Wpływają na niego punktowe źródła hałasu znajdujące się na otwartej przestrzeni, jak również wtórne źródła zlokalizowane w budynkach. Zmniejszenia poziomu hałasu można dokonać poprzez ograniczenie samej emisji ze źródła np. stosując nowe rozwiązania techniczne lub nowe technologie.

Hałas kolejowy

Przez Gminę Kuźnia Raciborska przebiega jedna linia kolejowa - nr 151 relacji Kędzierzyn Koźle - Chałupki, po której realizowane są przewozy pasażerskie i towarowe, na odcinku 5,64 km. Kursy wykonywane są pojazdami trakcji elektrycznej. Ponadto przez teren Gminy przebiega linia kolei przemysłowej KP KOTLARNIA.

Hałas kolejowy powstaje w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Najbardziej odczuwalny jest w sąsiedztwie torowisk. Poprawa dotychczasowych warunków akustycznych jest możliwa poprzez modernizacje i właściwe utrzymanie torowisk oraz taboru kolejowego.

Zagrożenia

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska mogą występować problemy związane z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego, związane z wzrostem natężenia ruchu po drogach wojewódzkich i gminnych. Zaleca się monitoring terenów znajdujących się поблизу tych dróg oraz realizację działań mających na celu ochronę przed nadmierną emisją hałasu w przyszłości.

4.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne związane jest ze zmianami pola elektrycznego i magnetycznego. Narażenie na oddziaływanie pola elektromagnetycznego ma miejsce podczas eksploatacji urządzeń wytwarzających energię elektromagnetyczną. Może ona występować w każdym miejscu.

Promieniowanie elektromagnetyczne wytwarzają:

- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne stałe,
- urządzenia wytwarzające pole magnetyczne i elektryczne o częstotliwości 50 Hz (np. linie energetyczne),

- obiekty wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 do 300 tys. MHz (np. radiowe i telewizyjne anteny nadawcze, łączność radiowa, radiotelefony, CB radia, maszty telefonii komórkowej, radary).

Obiektami emitującymi pola elektromagnetyczne na terenie jednostki są elementy systemu energetycznego. Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m.

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

W układzie normalnym zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska odbywa się na średnim napięciu 15 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznej WN/SN 110/15kV Kuźnia Raciborska (KUR) zlokalizowanej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska, która stanowi własność TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

Sieć elektroenergetyczna 110 kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN pracuje w układzie zamkniętym. Przez teren Gminy przechodzi również napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV jednotorowa,, relacji: Kuźnia Raciborska – Rydułtowy, będąca własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

Jednocześnie na terenie Gminy zlokalizowane są linie napowietrzne najwyższych napięć (NN) 220 kV, których właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz linia napowietrzna WN 110 kV relacji Kędzierzyn – Kuźnia, należąca do TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Opolu.

Pracownia Analiz Manualnych, Instrumentalnych, Hydrobiologicznych, Mikrobiologicznych oraz Pomiarów Terenowych i Pobierania Próbek w Bielsku-Białej na zlecenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach wykonała monitoringowe pomiary pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w miejscowości Kuźnia Raciborska (ul. Browarna) oraz Rudy (ul. Brzozowa).

Celem badań było określenie poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3 GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludności, na terenie obszaru zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, położonej w zachodniej części miasta Kuźnia Raciborska, w rozumieniu wytycznych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 221, Poz. 1645), w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska.

Punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku znajdował się w granicach administracyjnych miasta Kuźnia Raciborska, przy ul. Browarnej. W najbliższym sąsiedztwie punktu pomiarowego, zagospodarowanie terenu stanowiła luźna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, ogródki działkowe oraz tereny przemysłowe. Najbliższy obiekt budowlany – jednokondygnacyjny budynek mieszkalny jednorodzinny, oddalony od punktu pomiarowego o około 12 m znajduje się w kierunku zachodnim. W kierunku północnym w odległości ponad 100 m do punktu pomiarowego za ul. Browarną, znajdują się zakłady RAFAMET, na terenie których zlokalizowano stacje bazowe telefonii komórkowych.

Kolejny punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku znajdował się po południowej stronie ul. Brzozowej w miejscowości Rudy. W najbliższym sąsiedztwie punktu pomiarowego zagospodarowanie terenu stanowiła zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny leśne. Najbliższy obiekt budowlany – dwukondygnacyjny budynek mieszkalny jednorodzinny był oddalony od punktu pomiarowego o 19 m. W kierunku zachodnim od rejonu badań przebiega ul. Brzozowa, za którą znajdują się tereny leśne. W kierunku zachodnim w odległości 112 m od punktu pomiarowego, znajduje się wolnostojący maszt betonowy, na którym zainstalowano anteny nadawczo-odbiorcze stacji bazowych telefonii komórkowej.

Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz (składowej *elektrycznej* E) w środowisku przedstawiono w poniższej tabeli.

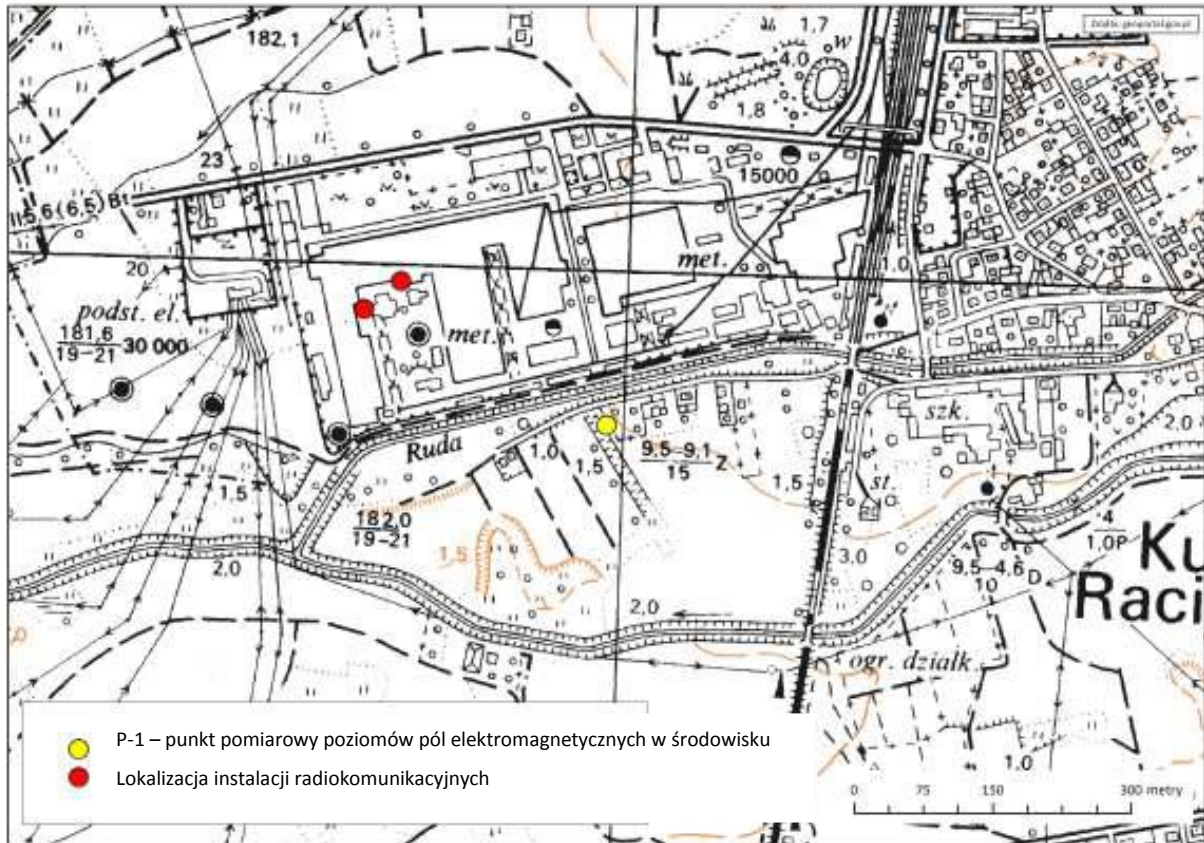
Tabela 4.3-1 Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz

Lp.	Punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku	Natężenie pola elektrycznego E ** [V/m]	Niepewność pomiaru UE 0,95 [dB]
1.	ul. Browarna Miasto – Kuźnia Raciborska	0,38	2,5
2.	ul. Brzozowa Miejscowość - Rudy	0,26	2,5

Objaśnienia: E **) [V/m] - średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100 kHz – 3 GHz, w danym punkcie obserwacji, w środowisku.

Zaobserwowane wartości pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz mieszczą się w dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych zamieszczonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2003 nr 192 poz. 1883).

Rysunek 4.3-1 Szkic sytuacyjny rejonu badań w miejscowości Kuźnia Raciborska [źródło: Sprawozdanie z monitoringu pomiaru pól elektromagnetycznych nr: 483/2015]

Zagrożenia

Wartości pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz mieszczą się w dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych zamieszczonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2003 nr 192 poz. 1883), dlatego przypuszcza się brak występowania realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz. Natomiast może dojść do przekroczenia dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną ilością urządzeń elektrycznych. W związku z powyższym zaleca się stały monitoring poziomu pól elektromagnetycznych.

4.4. Gospodarowanie wodami

Wody powierzchniowe

Cały obszar Gminy Kuźnia Raciborska położony jest w zlewni rzeki Odry. Sieć hydrograficzną tworzą rzeka Odra oraz jej prawobrzeżne dopływy: rzeka Ruda (wraz z dopływami: Suminą, Czerwoną Wodą, Białym Potokiem), Kanał Łęgoń, Pogonica

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

oraz inne mniejsze ciekiby bez nazwy, uchodzące do wyżej wymienionych rzek. W dolinie Odry mają one często charakter rowów melioracyjnych.

Rzeka Odra przepływa przez teren Gminy z południa na północ, stanowi ona zachodnią granicę Gminy Kuźnia Raciborska.

Rzeka Ruda przepływa przez teren Gminy ze wschodu w kierunku zachodnim z ujściem do Odry. Dolina Rudy ukształtowana jest pod wpływem czynników antropogenicznych. Już od XIII wieku regulowano stosunki wodne przez budowę kanałów melioracyjnych, grobli stawów hodowlanych itp.

Zlewnia Rudy jest odbiornikiem ścieków z ośrodków miejsko-przemysłowych: Żory, Rybnik, Kuźnia Raciborska oraz wód dołowych kopalń Rybnickiej Spółki Węglowej.

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajdują się punkty pomiarowo-kontrolne rzek Wierzbnik oraz Ruda (ujście do Odry). Rzeka Sumina posiada punkt pomiarowo-kontrolny w Lyskach, natomiast Odra w Krzyżanowicach.

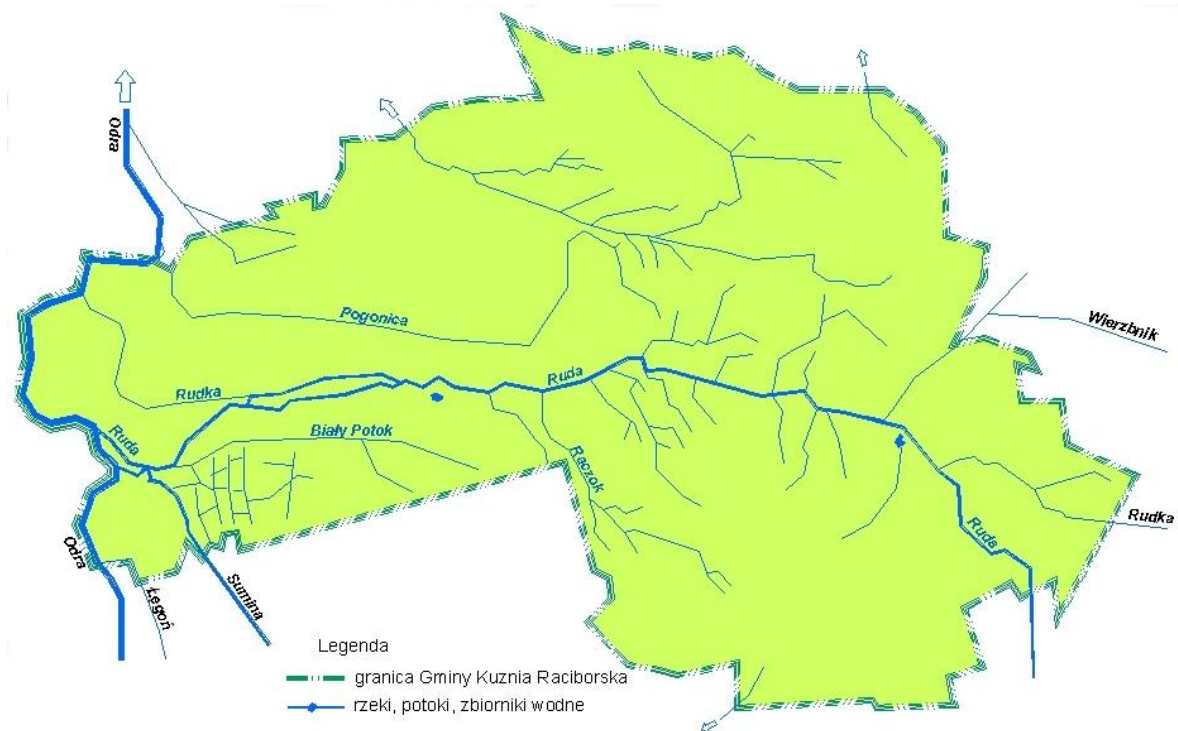
Tabela 4.4-1 Punkty pomiarowo-kontrolne rzek przepływających przez teren Gminy Kuźnia Raciborska

L.p.	Nazwa ppk	Kod ppk	Nazwa ocenianej JCWP
1	Odra – w Krzyżanowicach	PL02S1301_1124	Odra od Olzy do wypływu z polderu Buków
2	Ruda – ujście do Odry	PL02S1301_1149	Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia
3	Wierzbnik	PL02S1301_1147	Wierzbnik
4	Sumina	PL02S1301_1148	Sumina do Dopływu w Suminie

Objaśnienia: ppk – punkt pomiarowo-kontrolny; JCWP- Jednolite Części Wód Powierzchniowych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Rysunek 4.4-1 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: *Program Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska, 2002 r.*]

Wyniki badań wód powierzchniowych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2015 roku przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 4.4-2 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Odra – w Krzyżanowicach [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska – Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015]

Grupy wskaźników	Nazwa wskaźnika jakości wód, jednostka	Ilość pomiarów	MIN	MAX	ŚR
Substancje priorytetowe	Benzo(g,h,i)perylene (µg/l)	12	0,0013	0,0108	0,0043
	Indeno(1,2,3-cd)piren (µg/l)	12	<0,0006	0,0104	0,0044
Inne substancje zanieczyszczające (według KOM 2006/0129 COD)	Aldryna (µg/l)	12	<0,003	<0,003	<0,003
	Dieldryna (µg/l)	12	<0,004	<0,004	<0,004
	Endryna (µg/l)	12	<0,001	<0,001	<0,001
	Izodryna (µg/l)	12	<0,002	<0,002	<0,002

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Tabela 4.4-3 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Ruda – ujście do Odry [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015]

Grupy wskaźników	Nazwa wskaźnika jakości wód, jednostka	Ilość pomiarów	MIN	MAX	ŚR
Elementy biologiczne	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	1	0,26	0,26	0,26
Stan fizyczny	Temperatura (°C)	8	4,4	22,6	13
	Zawiesina ogólna (mg/l)	8	4,2	30	12,6
Warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	8	8,3	10,9	9,2
	BZT5 (mg O ₂ /l)	8	1,6	5,5	3,1
	OWO (mg C/l)	8	5,1	12	7,4
Zasolenie	Przewodność w 20°C (uS/cm)	8	1260	2790	2036
	Siarczany (mg SO ₄ /l)	8	123	249	189,1
	Chlorki (mg Cl/l)	8	287	780	531
	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	8	220	361	305
Zakwaszenie	Odczyn pH	8	7,6	7,9	7,6 - 7,9
Substancje biogenne	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	8	<0,2	0,31	0,13
	Azot Kjeldahla (mg N/l)	8	0,72	1,29	0,94
	Azot azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	8	1,47	2,53	1,82
	Azot ogólny (mg N/l)	8	2,3	3,6	2,84
	Fosforany (mg PO ₄ /l)	8	0,083	0,55	0,239
	Fosfor ogólny (mg P/l)	8	0,096	0,32	0,178
Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Bar (mg Ba/l)	8	0,036	0,077	0,051
	Bor (mg B/l)	8	0,233	0,457	0,338
	Cynk (mg Zn/l)	8	<0,01	0,02	0,015
	Miedź (mg Cu/l)	8	0,005	0,01	0,007
	Fenole lotne (indeks fenolowy) (mg/l)	8	<0,001	0,002	0,001
	Węglowodory ropopochodne - indeks olejowy (mg/l)	8	<0,05	0,078	0,032
Substancje priorytetowe	Benzo(g,h,i)perylen (µg/l)	12	0,00122	0,022	0,0051
	Indeno(1,2,3-cd)piren (µg/l)	12	<0,0006	0,03	0,0058
Pozostałe badane wskaźniki	Azotany (mg NO ₃ /l)	8	6,5	11,2	8,1

Tabela 4.4-4 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Wierzbnik [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015]

Grupy wskaźników	Nazwa wskaźnika jakości wód, jednostka	Ilość pomiarów	MIN	MAX	ŚR
Elementy biologiczne	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	1	0,49	0,49	0,49
Stan fizyczny	Temperatura (°C)	8	2,8	19,5	10,7
Warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	8	8,1	11,6	9,5
	BZT5 (mg O ₂ /l)	8	0,9	3	1,9
	OWO (mg C/l)	8	3,3	6,8	5,3
Zasolenie	Przewodność w 20°C (uS/cm)	8	228	289	248
	Substancje rozpuszczone (mg/l)	8	190	240	214
	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	8	92	135	106
Zakwaszenie	Odczyn pH	8	7,1	7,4	7,1 - 7,4
Substancje biogenne	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	8	<0,2	0,27	0,12
	Azot Kjeldahla (mg N/l)	8	0,34	0,77	0,53
	Azot azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	8	1,64	3,3	2,15
	Azot ogólny (mg N/l)	8	2	4,1	2,71
	Fosforany (mg PO ₄ /l)	8	<0,05	<0,05	<0,05
	Fosfor ogólny (mg P/l)	8	<0,03	0,062	0,021
Pozostałe badane wskaźniki	Azotany (mg NO ₃ /l)	8	7,3	14,7	9,6

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Tabela 4.4-5 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Sumina [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska – Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015]

Grupy wskaźników	Nazwa wskaźnika jakości wód, jednostka	Ilość pomiarów	MIN	MAX	ŚR
Elementy biologiczne	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	1	0,3	0,3	0,3
Stan fizyczny	Temperatura (°C)	8	2,9	17,4	10,8
Warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	8	7,4	11,3	8,8
	BZT5 (mg O ₂ /l)	8	1,2	9,3	3,6
	OWO (mg C/l)	8	6	27	10,5
Zasolenie	Przewodność w 20°C (uS/cm)	8	433	643	520
	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	8	189	315	241
Zakwaszenie	Odczyn pH	8	7,5	7,7	7,5 - 7,7
Substancje biogenne	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	8	<0,2	0,57	0,23
	Azot Kjeldahla (mg N/l)	8	0,59	4	1,43
	Azot azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	8	0,85	4	2,16
	Azot ogólny (mg N/l)	8	2,3	6,7	3,64
	Fosforany (mg PO ₄ /l)	8	<0,05	0,073	0,035
	Fosfor ogólny (mg P/l)	8	<0,03	0,73	0,149
Pozostałe badane wskaźniki	Azotany (mg NO ₃ /l)	8	3,8	17,7	9,5

Zgodnie z klasyfikacją stanu ekologicznego i chemicznego rzek w jednolitych częściach wód powierzchniowych za rok 2015 Państwowego Monitoringu Środowiska, potencjały ekologiczne rzek terenu Gminy Kuźnia Raciborska objęte oceną przedstawiają się następująco:

- Ruda - potencjał ekologiczny słaby (jcw¹ silnie zmienione)
- Odra - potencjał ekologiczny umiarkowany (jcw silnie zmienione)
- Wierzbnik – potencjał ekologiczny dobry
- Sumina – potencjał ekologiczny umiarkowany (jcw silnie zmienione)

O zaliczeniu rzek Odry i Rudy do wód pozaklasowych zdecydowały związki biogenne, zanieczyszczenia bakteriologiczne oraz związki mineralne.

Na terenie Gminy występują niewielkie i nieliczne powierzchniowe zbiorniki wodne. Największy z nich położony jest w miejscowości Rudy i jest pochodzenia antropogenicznego.

Wody podziemne

Według Centralnego Banku Danych Hydrogeologicznych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajduje się 18 ujęć, tj. ujęcia wód podziemnych oraz wchodzące w ich skład obiekty hydrogeologiczne – źródła, otwory eksploatacyjne, badawcze i obserwacyjne.

¹ jcw- -jednolite części wód

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

▶ Ujęcie: 9400010 OSIEDLE LEŚNE
▶ Ujęcie: 9400013 WODOCIĄG WIEJSKI
▶ Ujęcie: 9400015 KPP KOTLARNIA
▶ Ujęcie: 9400016 ROW-SOLARNIA
▶ Ujęcie: 9400017 OSIEDLE
▶ Ujęcie: 9400019 OSIEDLE
▶ Ujęcie: 9400020 BETONIARNIA
▶ Ujęcie: 9400021 FABRYKA OBRABIAREK RAFAMET
▶ Ujęcie: 9400022 WODOCIĄG WIEJSKI OSIEDLE MIESZKANIOWE
▶ Ujęcie: 9400023 WODOCIĄG WIEJSKI LAS
▶ Ujęcie: 9400024 IG-1
▶ Ujęcie: 9400025 AGRONOMÓWKA
▶ Ujęcie: 9400027 ZAKŁ. MASARSKI S-1
▶ Ujęcie: 9400028 WODOCIĄG LOKALNY
▶ Ujęcie: 9400029 RSP
▶ Ujęcie: 9400030 TARTAK
▶ Ujęcie: 9400031 SZKÓŁKA LEŚNA
▶ Ujęcie: 9400044 PPG PREFROW

Rysunek 4.4-2 Wykaz ujęć wodnych terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: <http://spdpsh.pgi.gov.pl/>]

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajduje się 8 punktów poboru wód podziemnych, m.in.:

- studnia Ruda Kozielska (obiekt Wodociąg wiejski)
- Studnia głębinowa ujęcie (obiekt Fabryka obrabiarek RAFAMET)
- studnia kuźnia raciborska (obiekt Wodociąg wiejski osiedle mieszkaniowe)
- studnia (obiekt Zakład masarki S-1)
- szkółka leśna (obiekt Szkółka leśna)
- studnia w Rudach (obiekt PPG Prefrow)

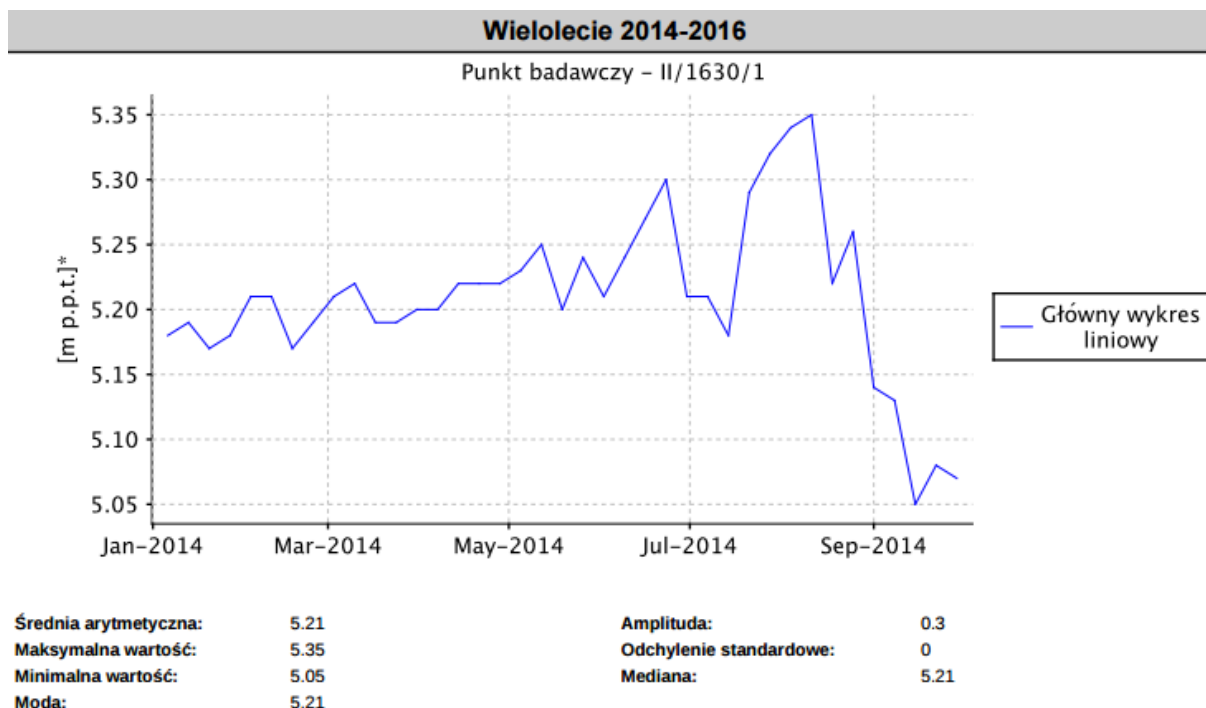
Na terenie Gminy zlokalizowany jest jeden punkt monitoringowy wód podziemnych. Jego charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli. Ujęcie położone jest w Gminie Kuźnia Raciborska w przysiółku Brantolka.

Tabela 4.4-6 Charakterystyka punktu monitoringowe na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

Punkty monitoringowe wód podziemnych	
MWP ilościowy	II/1630/1
Numer MWP chemiczne	591
Nazwa MWP ilościowe, chemiczne	Brantolka
Rodzaj punktu	ST. Wiercona
Charakter punktu	Zwierciadło swobodne

Objaśnienia: MWP – Monitoring Wód Podziemnych

*wartość głębokości zwierciadła [m p.p.t]

Rysunek 4.4-3 Poziomy wód w roku 2014 [źródło: <http://spdpsh.pgi.gov.pl/>]

Wody podziemne jako jeden z elementów środowiska podlegają szczególnej ochronie. Stanowiąc ważne źródło wody pitnej muszą być systematycznie badane w celu wykrycia ewentualnego zagrożenia ich jakości. Zalegają na różnych głębokościach i w różnych formacjach geologicznych. Obszar całej Gminy charakteryzuje się dość zmiennymi parametrami hydrogeologicznymi. Występowanie wód podziemnych związane jest z dwoma piętrami wodonośnymi: czwartorzędu i trzeciorzędu.

Obszar Miasta i Gminy Kuźnia Raciborska znajduje się w zasięgu:

- czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych Q₁ Rejonu Górnej Odry,
- czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Q/5 Racibórz,
- czwartorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Q/6 Rybnik,
- trzeciorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych Tr₁ Kuźnia Raciborska,
- trzeciorzędowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 332.

Użytkowy Poziom Wód Podziemnych Q₁ Rejonu Górnej Odry

Jest to zbiornik hydrogeologicznie odkryty, o porowym systemie hydraulicznym. Utworami wodonośnymi są czwartorzędowe piaszczysto żwirowe osady akumulacji rzecznej i lodowcowej. Zwierciadło wody jest swobodne i zalega na głębokości około 10-20 m. Zbiornik ten jest zasilany przez infiltrację opadów atmosferycznych w podłoże, w miejscach

gdzie nie występują osady izolujące poziom od stropu. Podstawę drenażu stanowią ciekły powierzchniowe (Psina, Troja i ich dopływy) oraz eksploatowane piaskownie i ujęcia wód.

Poziom jest zasilany przez infiltrację opadów atmosferycznych lub w obrębie struktur dolinnych – przez wody ze starszych wiekowo poziomów wodonośnych. Z uwagi na miejscami niedostateczną izolację od powierzchni terenu, stopień zagrożenia zanieczyszczeniami przenikającymi z powierzchni został zaliczony do wysokiego i średniego.

Poziom ten jest eksploatowany na terenie Gminy ujęciami np. w rejonie Kuźni Raciborskiej oraz studniami gospodarskimi. Jakość wód zbiornika uległa degradacji, co powoduje, że należą one przede wszystkim do klasy Ic i Id, lokalnie do klasy II. Najczęściej przekraczane są stężenia Fe i Mn oraz związków azotu.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych Q/5 Racibórz

Zbiornik jest związany z kopalną doliną rzeki Rudy, posiada porowy system przewodzenia wód, wodonośne są piaski i żwiry akumulacji rzecznej. Zwierciadło wody poziomu jest swobodne, zalega na niewielkich głębokościach, a w rejonie doliny Rudy, występuje bezpośrednio pod powierzchnią terenu. Obszar zbiornika zaliczono do Obszarów Najwyższej Ochrony. Dominują wody klasy Ic i Id, lokalnie II. Zasilanie poziomu zachodzi przez infiltrację wód opadowych.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych Q/6 Rybnik

Zbiornik ten jest związany z kopalną doliną rzeki Rudy i cechuje się porowym systemem przewodzenia wód, wodonośne są piaski i żwiry akumulacji rzecznej. Zwierciadło wody poziomu jest swobodne, zalega na niewielkich głębokościach, a w rejonie doliny rzeki Rudy, występuje bezpośrednio pod powierzchnią terenu.

Zasilanie poziomu następuje przez infiltrację wód opadowych. Poziom eksploatowany jest głównie licznymi studniami gospodarskimi. Wody z tego zbiornika ujmowane są przez kilkanaście ujęć studziennych, zlokalizowanych głównie w rejonie Rybnika, Stodół, Rud Wielkich i Kuźni Raciborskiej. Cały obszar zbiornika został zaliczony do Najwyższej Ochrony. Jakość wód poziomu jest średnia, dominują wody klasy Ic i Id, lokalnie II, generalnie nie nadają się do picia bez uzdatnienia.

Użytkowy Poziom Wód Podziemnych Tr, Kuźnia Raciborska

Zasilanie zbiornika następuje poprzez infiltrację opadów atmosferycznych na wychodniach oraz przez kopalne struktury wypełnione wodonośnymi osadami czwartorzędu i pliocenu. W zbiorniku tym dominują wody $\text{HCO}_3\text{-Ca}$, lokalnie $\text{HCO}_3\text{-Ca-Mg}$ i $\text{HCO}_3\text{-Na-Ca}$.

Zbiornik w obrębie Gminy jest zbiornikiem zakrytym, co powoduje jego niski stopień zagrożenia zanieczyszczeniami przenikającymi z powierzchni. Zbiornik zasilany jest przez

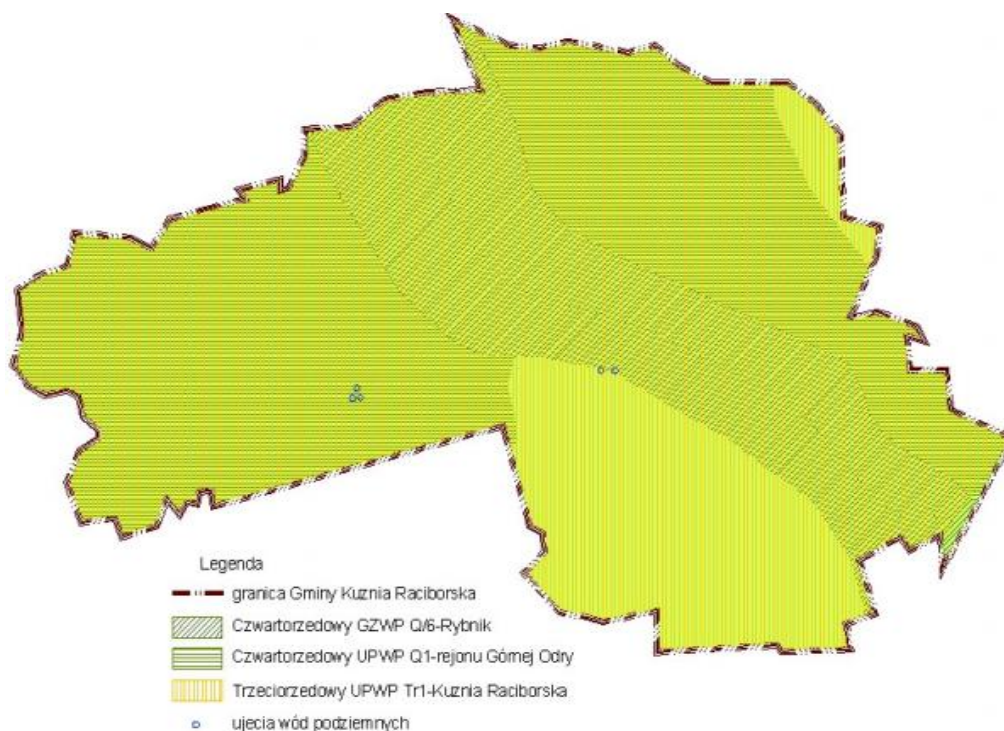
infiltrację wód opadowych na wychodniach, znajdujących się poza terenem Gminy, oraz przez kopalne struktury wypełnione utworami czwartorzędu.

Poziom ten jest eksploatowany ujęciami w rejonie Kuźni Raciborskiej i Budzisk. Pod względem jakości wody zbiornika należą do klas Ib, Ic, Id, z dominacją wód gorszej jakości. Punktowo występują wody klasy II, co może być związane ze złym stanem technicznym studni.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 332

Jest to zbiornik o strukturze porowej, a wody podziemne gromadzą się w skałach trzecio- i czwartorzędowych. Zbiornik kędzierzyńsko-głubczycki reprezentuje środowisko geologiczne subniecki, w której warstwę wodonośną tworzą piaski zalegające w kompleksie ilastym neogenu. Zbiornik jest rozległy i na przeważającej powierzchni zakryty. Jego zawodnienie jest zróżnicowane w części centralnej i brzeżnej. Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 332 obrazuje załącznik nr 1.

Poniższa mapa przedstawia zasięg występowania wód podziemnych na terenie Gminy.

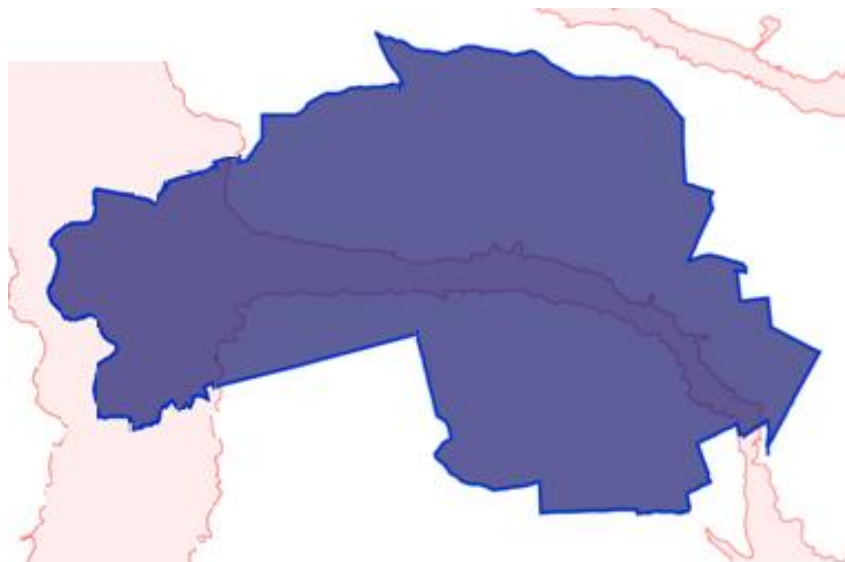
Rysunek 4.4-4. Zasięg występowania wód podziemnych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: *Program Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska, 2002 r.*]

Zagrożenia

Obszary problemowe wynikające z aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Kuźnia Raciborska to niezadowolający stan wód powierzchniowych, tj. zaliczenie rzek Odry

i Rudy do wód pozaklasowych o którym zdecydowały związki biogenne, zanieczyszczenia bakteriologiczne oraz związki mineralne.

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajdują się obszary szczególnie narażone na podtopienia. Obszary te zostały przedstawione na poniższym rysunku, zaznaczone kolorem różowym.

Rysunek 4.4-5 Obszar Gminy Kuźnia Raciborska zagrożony podtopieniem [źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>]

Przedstawione powyżej obszary problemowe mogą przyczyniać się do pogarszania aktualnego stanu jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy podczas podtopień oraz mogą doprowadzić do zagrożenia powodziowego.

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodociągowa

Funkcjonujące na terenie Gminy Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (GPWiK Sp. z o.o.) realizuje zadania w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych, zaopatrzenia w wodę pitną mieszkańców Gminy oraz rozbudowy, modernizacji i nadzoru nad całością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Spółka prowadzi także działalność z zakresu wykonawstwa instalacji i pomiarów elektrycznych. Od 2013 roku przedsiębiorstwo zajmuje się również usługami związanymi z gospodarką odpadami stałymi. Ponadto przedsiębiorstwo oferuje mieszkańcom Kuźni Raciborskiej i dwóch ościennych gmin, Bierawa i Nędza, usługi w zakresie opróżniania bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne.

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska funkcjonują dwa wodociągi zaopatrujące ludność w wodę do spożycia. Jest to: wodociąg Kuźnia Raciborska SUW ul. Kościuszki GPS (N50°11' 48.9542" E18° 19' 18.4135") oraz wodociąg Ruda Kozielska SUW ul. Raciborska GPS (N50° 12' 5.7555" E18° 24' 0.9915"). Oba wodociągi korzystają z podziemnych ujęć wody

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

położonych w lasach. Schemat wodociągów na terenie Gminy Kuźnia Raciborska przedstawia załącznik nr 2.

Tabela 4.5-1 Liczba ludności korzystająca z instalacji wodociągowej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.]

L.p.	Miejscowość	Liczba ludność
1.	Kuźnia Raciborska	5026
2.	Budziska	781
3.	Siedliska	590
4.	Ruda	271
5.	Turze	811
6.	Razem wodociąg Kuźnia Raciborska	7479
7.	Jankowice	436
8.	Ruda Kozielska	612
9.	Rudy	2778
10.	Razem wodociąg Rudy	3826

Wodociąg Kuźnia Raciborska zaopatruje miejscowości: Kuźnia Raciborska, Siedliska, Turze, Ruda i Budziska i czerpie wodę z ujęć podziemnych „Las” oraz „Osiedle” w Kuźni Raciborskiej. Woda z ujęć poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Kuźni Raciborskiej przy ul. Kościuszki i następnie rozprowadzana jest przez sieć zaopatrującą w wodę 7479 mieszkańców. Mieszkańcy miasta i wsi wraz z mniejszymi przedsiębiorstwami zużywają średnio 602 m³ wody na dobę.

Tabela 4.5-2 Charakterystyka studni wodociągu Kuźnia Raciborska

	Wydajność		Typ pompy	Wydajność pompy	Moc	Uwagi
	[m ³ /h]	[m ³ /doba]				
S-1 Las	14,5	348	Typ: GBA 2.05.1.1	9-21m ³ /h	3 kW	
S-2 Las	8,3	199				nieczynna, bez pompy
S- 3Las	13,5	324				
S-2a osiedle	8,3	199				

Stacja uzdatniania wody wyposażona jest w automatyczny system kontroli i dozowania węgla wapnia w celu korekty pH wody do wartości $\geq 6,5$. Dozowanie podchlorynu sodu odbywa się za pomocą chloratora o regulowanej wydajności a kontrola stężenia chloru w wodzie przeprowadzana jest przez pracownika co 2 godziny za pomocą testu.

Wodociąg nie wymaga stałej obsługi. Praca studni jak i stacji uzdatniania wody jest monitorowana za pomocą systemu komputerowego, bez możliwości zdalnego sterowania pracą urządzeń. Stacja uzdatniania wody posiada dwustronne zasilanie elektryczne i nie jest wyposażona w stacjonarny zespół prądowórczy, ale jest przygotowana na jego podłączenie. Przewiduje się wykorzystanie zespołu stacjonującego w Rudzie Kozielskiej. Studnie zasilane

są ze stacji uzdatniania wody, ale są też przystosowane do zasilania z zespołu prądotwórczego.

Moc zainstalowana urządzeń wodociągowych wynosi 53 kW, natomiast długość sieci rozdzielczej 77 km.

Wodociąg Ruda Kozielska zaopatruje w wodę miejscowości: Ruda Kozielska, Jankowice, Rudy, czerpie wodę z dwóch studni wierconych o głębokości od 64 do 70 m położonych w lesie w Rudzie Kozielskiej. Każda studnia wyposażona jest w elektryczną pompę głębinową. Woda ta nie jest poddawana procesom uzdatniania, tylko poprzez stację pomp w Rudzie Kozielskiej tłoczona jest do sieci. Woda z ujęć jest zdatna do spożycia przez ludzi bez konieczności uzdatniania czy dezynfekcji. Wodociąg zaopatruje w wodę 3826 mieszkańców, którzy wraz z nielicznymi przedsiębiorstwami zużywają średnio 307 m³ wody na dobę.

Tabela 5-2. Charakterystyka studni wodociągu Ruda Kozielska

Nr studni	Wydajność z pozwolenia wodnoprawnego	Typ pompy	Wydajność pompy	Moc
1	31,1 [m ³ /h] tj. 746 [m ³ /dobę]	typ: SP27-5	27m ³ /h tj. 648 [m ³ /dobę]	4 kW
2	47,1 tj. 1130 [m ³ /dobę]	typ: GBC 3.04.1.1120	12-36m ³ /h tj. 864 [m ³ /dobę]	5,5 kW

Woda ze studni tłoczona jest do zbiorników na terenie pompowni wody rurociągiem PE o średnicy 110 mm. Dla wodociągu wiejskiego Ruda Kozielska istnieje techniczna możliwość dozowania podchlorynu sodu w celu odkażenia sieci, np. po wystąpieniu awarii sieci wodociągowej. Dozowanie podchlorynu sodu odbywa się przez 1-2 dni za pomocą chloratora o regulowanej wydajności, a kontrola stężenia chloru w wodzie przeprowadzana jest przez pracownika co 2 godziny za pomocą testu.

Wodociąg nie wymaga stałej obsługi. Praca studni jak i pompowni wody jest monitorowana za pomocą systemu komputerowego, brak możliwości zdalnego sterowania urządzeniami. Pompownia wody posiada jedno zasilanie elektryczne z energetyki zawodowej i jest wyposażona w przewoźny zespół prądotwórczy typu FI 45, który na stałe stacjonuje w budynku pompowni.

Moc zainstalowana wynosi 33 kW (w tym 3 kW na potrzeby stacji w tym i chlorator). Natomiast długość sieci rozdzielczej wodociągu Ruda Kozielska wynosi 44,8 km. Na sieci znajdują się dwie przepompownie:

- 1) Przepompownia wody Rudy ul. Cegielska: GPS (N50° 11' 7.1217" E18° 27' 6.3846")
 - moc zainstalowana 9 kW,
 - 4 pompy 1,5 kW o wydajności 6 m³/h tj. 144 m³/dobę każda
 - potrzeby własne 3 kW,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- Zespół prądotwórczy stacjonarny typu FM 15 ACG
 - o moc - 11,7 kW
 - o napięcie - 3x400V
 - o prąd max- 21,1A
 - o paliwo - olej napędowy
 - o zużycie paliwa dla obciążenia 100% - 4,2l/h
 - o pojemność zbiornika paliwa - 85l
 - o czas pracy przy pełnym obciążeniu - 20,2h
- 2) Przepompownia wody Ruda Kozielska - Wildek: GPS (N50° 11' 43.9697" E18° 24' 23.2748")
- Zainstalowana moc 22 kW
 - 3 Pompy 1,5 kW typu OPA 1.07 o wydajności 1,8 m³/h tj. 43 m³/dobę każda,
 - 1 Pompa 15 kW typu OPA 7.04 (przeciwpożarowa) i wydajności 75 m³/h,
 - Potrzeby własne 2,5 kW,
 - Zespół prądotwórczy stacjonarny typu FM 15 ACG:
 - o moc - 11,7 kW
 - o napięcie - 3x400V
 - o prąd max - 21,1A
 - o paliwo - olej napędowy
 - o zużycie paliwa dla obciążenia 100% - 4,2l/h
 - o pojemność zbiornika paliwa - 85l
 - o czas pracy przy pełnym obciążeniu - 20,2h

W roku 2015 w celu oceny jakości wody wodociągowej przeprowadzone były badania monitoringowe. Badania te zorganizowane były na zasadach określonych w nieobowiązującym już Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. Nr 61 poz. 417 z późn. Zm.) i obejmowały zarówno badania kontrolne przeprowadzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak i badania przeprowadzone przez producenta wody w ramach kontroli wewnętrznej. Wyniki badań jakości wody zostały przedstawione w tabeli 4.5-3.

Wodociąg Kuźnia Raciborska posiada cztery punkty monitoringowe: dwa w Kuźni Raciborskiej, jedno w Budziskach oraz w Rudzie. Wodociąg Ruda Kozielska posiada cztery takie punkty: trzy w Rudach i jeden w Rudzie Kozielskiej.

Tabela 4.5-3 Jakość wody do spożycia w Gminie Kuźnia Raciborska [źródło: Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w 2015 roku]

Wyszczególnienie	Najwyższe dopuszczalne stężenie	Wodociąg Kuźnia Raciborska	Wodociąg Ruda Kozielska
Temperatura wody (°C)	-	11,6	12,64

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Wyszczególnienie	Najwyższe dopuszczalne stężenie	Wodociąg Kuźnia Raciborska	Wodociąg Ruda Kozielska
Chlor wolny (mg/l)	0,3	<0,1	<0,1
Mikrobiologia			
Escherichia coli (jtk/100 ml)	0	0	0
Bakterie grupy coli (jtk/100 ml)	0	0	0
Enterekoki (jtk/100 ml)	0	0	0
Fizykochemia			
Barwa (mg/l Pt)	akceptowalna i bez nieprawidłowych zmian	<5	<5
Mętność (NTU)	0-1	0,37	0,37
Stężenie jonów wodoru (pH)	6,5-9,5	6,75	6,6
Przewodność (μS/cm)	0-2500	283	234
Amonowy jon (mg/l)	0-0,50	bd	bd
Smak	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian
Zapach	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian	akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian

Nieprawidłowa wartość pH wody wystąpiła podczas poboru wody w marcu 2015 r. w miejscowości Biały Dwór. Wody ujmowane w tym rejonie charakteryzują się naturalnie niskim odczynem pH. Sporadyczne spożywanie wody o takim odczynie nie powoduje ryzyka zdrowotnego.

Analiza przeprowadzonych badań pozwala na stwierdzenie, że woda wodociągowa na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w roku 2015 była bezpieczna pod względem zdrowotnym.

Według danych przekazanych przez Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na terenie Gminy Kuźnia Raciborska na dzień sporządzenia POŚ jest 2580 przyłączy wody obejmujących swoim zakresem 99,9% mieszkańców Gminy. Długość sieci wodociągowej na obszarze miejskim (Kuźnia Raciborska) – magistrali przesyłowej wynosi 1 km, rozdzielczej 30,4 km, natomiast na obszarze wiejskim (pozostałe sołectwa) – magistrali przesyłowej 1,6 km, rozdzielczej 91,4 km.

Zapotrzebowanie na wodę w Gminie wynosi 909 m³/dobę, z czego w miejscowościach Kuźnia Raciborska, Budziska, Ruda, Siedliska, Turze wynosi 602 m³/dobę, Ruda Kozielska, Rudy, Jankowice Rudzkie - 307 m³/dobę.

Zapotrzebowanie na wodę do celów przeciwpożarowych wynosi 248 m³/rok, co daje zapotrzebowanie dobowe 0,7 m³. Zakłady pracy Rafamet, Maxpol posiadają własne ujęcia wody i nie korzystają z wodociągu gminnego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Tabela 4.5-4 Zapotrzebowanie wody - zakłady użyteczności publicznej (ZUP) na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

L.p.	Miejscowość	ZUP	Ilości normalne [m ³ /d]
1.	Kuźnia Raciborska ul. Słowackiego 4	Urząd Miejski	0,849
2.	Kuźnia Raciborska ul. Piaskowa 28	Zespół Szkół Ogólnokształcących	2,955
3.	Kuźnia Raciborska ul. Powstańców 15	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	0,410
4.	Kuźnia Raciborska ul. Klasztorna 9	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji Miejska Biblioteka Publiczna	0,811
5.	Kuźnia Raciborska ul. Słowackiego 1	Przedszkole Nr 1	1,193
6.	Kuźnia Raciborska ul. Westerplatte 1	Przedszkole Nr 2	1,612
7.	Kuźnia Raciborska ul. Słowackiego 6	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	0,476
8.	Turze ul. Raciborska 42	Oddział Zamiejscowy Przedszkola nr 1 w Kuźni Raciborskiej	0,369
9.	Kuźnia Raciborska ul. Klasztorna 1	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	5,255
10.	Turze ul. Raciborska 68	Ośrodek Zdrowia w Turzu, Amicus Med	0,071
11.	Kuźnia Raciborska ul. Klasztorna 9B	Ośrodek Zdrowia Amicus Med	0,729
12.	Budziska, ul. Szkolna 14	Społeczna Szkoła Podstawowa w Budziskach	0,534
13.	Razem wodociąg Kuźnia Raciborska (po zaokrągleniu)		15
14.	Rudy, ul. Szkolna 2	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	7,707
15.	Rudy, ul. Rogera 2	Zespół Szkół Ogólnokształcących	2,437
16.	Rudy, ul. Raciborska 8	Wiejski Ośrodek Zdrowia	0,168
17.	Rudy, ul. Raciborska 17	Przedszkole	1,197
18.	Razem wodociąg Rudy (po zaokrągleniu)		12

Sieć kanalizacyjna

W Kuźni Raciborskiej funkcjonuje oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna będąca własnością Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej. Biorąc pod uwagę jej zły stan techniczny, Gmina podjęła decyzję o budowie nowej oczyszczalni, którą rozpoczęto na początku 2008 roku. Wartość zrealizowanego projektu wyniosła około 12 mln zł. Oczyszczalnia pracuje w technologii oczyszczania ścieków metodą osadu czynnego. Ścieki sanitarne w procesie oczyszczania przechodzą przez następujące obiekty technologiczne: przepompownię, w której następuje odseparowanie dużych zanieczyszczeń mechanicznych, budynek sitopiaskownika, zawierający urządzenia do oddzielania ciał stałych do wielkości 5 mm, tzw. skratek, oraz oddzielnik piasku, zbiornik wielofunkcyjny, składający się z trzech części: zbiornika retencyjnego, w którym ścieki są

gromadzone i uśredniane, dwóch bioreaktorów, w których następuje biologiczne ich oczyszczanie oraz zbiornika na osad nadmierny, studnię rozprężno – pomiarową. Oczyszczalnia ścieków wyposażona została w urządzenia pomiarowe online wszystkich niezbędnych wielkości fizykochemicznych, oraz pełną wizualizację komputerową parametrów procesu.

Przy oczyszczalni został wybudowany budynek laboratoryjno-administracyjny, w którym oprócz funkcji administracyjno-biurowych, prowadzone są analizy próbek ścieków w zakresie BZT, stężenia ChZT, zawiesiny oraz mikroskopowe badania osadu czynnego.

Obecnie funkcjonująca oczyszczalnia redukuje ładunek zanieczyszczeń w ściekach w 98%, a jej przepustowość wynosi od 700 do 800 m³ na dobę. Proces oczyszczania odbywa się w sposób naturalny, tj. metodą osadu czynnego, która zakłada oczyszczenie ścieków poprzez zastosowanie sztucznego przepływu przez ścieki powietrza dostarczanego z dmuchaw oraz na oddzieleniu osadu od oczyszczanych ścieków. Taki sposób oczyszczania powoduje, że jakość odprowadzanej wody jest dużo lepsza niż dopuszczalne normy.

Ponadto na terenie Gminy Kuźnia Raciborska zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków w miejscowości Rudy, przy ul. Zielonej (Brantolka) o przepustowości 140 m³ na dobę oraz przy ul. Szkolnej o przepustowości 30 m³ na dobę, będące własnością Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej.

Zasadniczymi obiektami technologicznymi oczyszczalni ścieków w Rudach przy ul. Zielonej są zbiornik retencyjny oraz bioreaktor. Biologiczne oczyszczanie realizowane w bioreaktorze w jednym cyklu na dobę. Oczyszczaniu poddane będzie dobowo 140 m³ ścieków poprzez redukcję BZT5, ChZT, oraz zawiesiny.

Układ technologiczny, obejmie następujące operacje jednostkowe:

- Pompowanie ścieków do urządzeń wstępnego oczyszczania
- Separacja skratek oraz piasku za pomocą automatycznego zblokowanego urządzenia sitopiaskownika
- Retencja ścieków. Przed podaniem ścieków do bioreaktorów ścieki magazynowane w zbiorniku retencyjnym poddane są mieszaniu za pomocą mieszadeł mechanicznych
- Oczyszczanie procesowe w bioreaktorach okresowych. Reaktor oparty na technologii SBR (sekwencyjny biologiczny reaktor) jest odmianą komory z osadem czynnym
- Magazynowanie osadu nadmiernego
- Odwadnianie i higienizacja osadu
- Ścieki dowożone doprowadzone zostaną poprzez stację zlewną (wyposażoną we własne sito do separacji skratek) do pompowni skąd przesłane zostaną do

zbiornika retencyjnego i przejdą proces oczyszczania jak ścieki dopływające kolektorem kanalizacyjnym

W niniejszej oczyszczalni stosowany jest proces oczyszczania ścieków osadem czynnym. Polega na wykorzystaniu przemian metabolicznych mikroorganizmów aerobowych swobodnie pływających w napowietrzonych ściekach. Organizmy te tworzą kłaczkowato-gąbczastą zawiesinę, która spełnia te rolę, co błona biologiczna. Mikroorganizmy tworzące zawiesinę, w pierwszej fazie powodują biokoagulację zanieczyszczeń, które następnie absorbują i utleniają. Metoda oczyszczania ścieków osadem czynnym jest bardzo elastyczna, tzn. może być realizowana przy bardzo różnych parametrach obciążenia komór napowietrzania, obciążenia osadu czynnego, czasu oczyszczania ścieków. Oczyszczanie ścieków osadem czynnym prowadzone jest w zbiornikach zaopatrzonych w urządzenia napowietrzające i mieszające osad ze ściekami.

Na przebieg procesu oczyszczania ścieków osadem czynnym największy wpływ mają: obciążenie ścieków (BZT5 i ChZT), skład chemiczny zanieczyszczeń organicznych, stężenie osadu czynnego w komorach napowietrzania czasu zatrzymywania ścieków w komorach itp. Nadmierne stężenie substancji toksycznych może spowodować śmierć mikroorganizmów wchodzących w skład osadu czynnego, a tym samym uniemożliwić biologiczne oczyszczanie ścieków.

Wylot kanału do rzeki Rudy zlokalizowany jest w km 15+750 w Rudach. Obecnie stan techniczny wylotu ścieków oczyszczonych do odbiornika tj. rzeki Rudy oraz ubezpieczenia skarpy rzeki określa się jako bardzo dobry, po przeprowadzonej w roku 2013 kompleksowej modernizacji oczyszczalni ścieków w Rudach przy ul. Zielonej. Umocnienie brzegów rzeki zostało odtworzone w formie wyprofilowania od nowa skarp rzeki i ułożeniu na nich płyt ażurowych oraz wykonania nowej palisady z pali drewnianych.

W oczyszczalni ścieków w Rudach przy ul. Szkolnej została zastosowana tlenowa metoda osadu czynnego oraz technologia reaktorów SBR (sekwencyjny biologiczny reaktor). Nominalna ilość ścieków jest na poziomie 15 m³/dobę.

Biologiczne oczyszczanie realizowane jest w bioreaktorze w sposób cykliczny. Do bioreaktora ze zbiornika retencyjnego są doprowadzane ścieki za pomocą pompy, następnie zostają poddane oczyszczaniu poprzez redukcje BZT5, ChZT, oraz zawiesiny. Ścieki oczyszczone po zakończeniu procesu są odpompowywane przez pompę PSO i komorę pomiarową do kanalizacji grawitacyjnej Dz 200, po czym zostają odprowadzone do odbiornika. Oczyszczalnia umożliwia odbiór ścieków dowożonych poprzez specjalny króciec zamontowany nad zbiornikiem retencyjnym. Osad nadmierny powstający w trakcie biologicznego oczyszczania okresowo jest usuwany, tak aby jego stężenie w komorze napowietrzania utrzymywało się na poziomie 3 – 5 kg s.m.o./m³.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

W 2015 roku na terenie Gminy Kuźnia Raciborska długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 12,2 km, było 290 szt. przyłączy kanalizacyjnych, z tego 16 przedsiębiorstw, pozostałe przyłącza dotyczyły budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2012-2015 w Gminie systematycznie zwiększała się zarówno długość czynnej sieci kanalizacyjnej, jak i liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków. Zwiększała się ilość ścieków odprowadzonych do kanalizacji – z 91,0 dam³ w 2012 roku do 176,0 dam³ w 2015 roku. Pozostali mieszkańcy Gminy korzystają z oczyszczalni w formie dobrowolnego wywozu zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

Tabela 4.5-5 Sieć kanalizacyjna w Gminie Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło:
<http://www.stat.gov.pl>]

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	8,9	9,3	9,3	12,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	121	245	243	290
Ścieki odprowadzone (w dam ³)	91,0	95,0	100,0	176,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	3 741	4 570	4 538	4 672

Ogółem z sieci kanalizacyjnej w Gminie Kuźnia Raciborska w 2015 roku korzystało 4 672 mieszkańców Gminy. W Kuźni Raciborskiej jest przyłączonych do sieci kanalizacyjnej 4274 mieszkańców, co przy łącznej liczbie wszystkich mieszkańców 5026 daje 85,03% skanalizowania populacji. W Rudach z sieci kanalizacyjnej korzysta 398 mieszkańców przy łącznej liczbie mieszkańców Rud 2778 co daje 14,33% skanalizowania populacji. Pozostałe sołectwa 0% skanalizowania.

W 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska odebrano 186899 m³ nieczystości ciekłych.

Według danych przekazanych przez Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi 12,24 km:

- Kuźnia Raciborska 8,9 km w tym (5,4 sanitarnej, 3,5 ogólnospławnej); w tym 7,41km ogólnospławnej + sanitarnej grawitacyjnej oraz 1,49km sanitarnej tłocznej
- Rudy 3,34 km sanitarnej
- Pozostałe sołectwa – zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe

Zagrożenia

Teren Gminy nie jest w pełni skanalizowany. Brak pełnej kanalizacji generuje problemy związane zarówno z utrzymaniem stanu sanitarnego na odpowiednim poziomie. Ujemnie wpływa także na stan środowiska naturalnego i jakoś zasobów wodnych Gminy.

4.6. Zasoby geologiczne

Utwory przedczwartorzędowe

Na obszarze Gminy, ze względu na jej położenie na styku trzech sąsiadujących ze sobą struktur elementarnych, występują liczne rowy tektoniczne i uskoki.

Bezpośrednio na karbonie zalegają osady trzeciorzędowe (miocenu) w postaci zwięzłych iłów piaszczystych i marglistych oraz iłowce z przewarstwieniami margli ilastych i wkładkami węgla brunatnych. Młodsze serie mioceńskich osadów zalegają na powierzchni skał karbonu. W wielu miejscach utwory miocenu ukazują się na powierzchni lub zalegają płytko pod osadami czwartorzędowymi. Występują one m.in. na zboczach doliny Suminy, doliny Rudy i dolin jej dopływów.

Rzeźba podłoża podczwartorzędowego jest bardzo urozmaicona, dzięki systemowi głębokich, kopalnych dolin. Najgłębsze z nich, kopalne doliny górnej Rudy i górnej Bierawki, ulokowane są w osiach mioceńskich rowów tektonicznych. Południową część mioceńskiego rowu tektonicznego wykorzystwała rzeka Ruda jako założenie dla utworzenia swojej doliny.

Utwory czwartorzędowe

Osady czwartorzędowe są różnej genezy – glacialne, fluwioglacialne, fluwialne, eoliczne i organogeniczne. Miąższość osadów czwartorzędowych na analizowanym obszarze nie przekracza na ogół 20-30 m, większa jest tylko w strefach kopalnych dolin Rudy i Bierawki – pokrywających się z przebiegiem neogeńskich rowów tektonicznych – gdzie osiąga 80-90 m. W ich dnach zachowały się najstarsze aluwia preglacialne.

Zasadnicze zmiany w budowie geologicznej pokrywy czwartorzędowej na omawianym terenie wywarło zlodowacenie środkowopolskie, tzw. stadiał Odry, który pozostawił po sobie ostańce ozów, kemów i wzgórz morenowych.

Najbardziej rozpowszechnionymi osadami budującymi większą część analizowanego terenu są osady fluwioglacialne, piaski i żwiry wodnolodowcowe z epoki plejstocenu, głównie piaski i piaski ze żwirami oraz żwiry różnej granulacji. Niekiedy zawierają one wkładki mułków i iłów, a także głązy. Zajmują one szczególnie duże obszary w dnach doliny Rudy i jej głównych dopływów.

Na południu analizowanego obszaru, wzdłuż całej doliny rzeki Rudy występują mułki i piaski rzeczne pochodzące z początków holocenu, mady i torfy. Na rozpatrywanym terenie występują również żwiry rzeczne i piaski eolityczne a punktowo obserwuje się występowanie wydm eolitycznych.

Zasoby surowców mineralnych

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska występują surowce skalne pochodzące z utworów powierzchniowych. Dominują głównie czwartorzędowe piaski i żwiry pochodzenia fluwioglacjalnego – wodnolodowcowe, lodowcowe oraz w ograniczonym zakresie żwiry plioceńskie – wykorzystywane jako materiał budowlany, podsadzkowy, podsypkowy. W dolinie Rudy występują piaski eolityczne. Przedmiotowy teren nie wchodzi w zakres żadnego ze złóż, jednak jego północna granica odpowiada z dużą dokładnością południowej granicy złoża „Kotlarnia-Solarnia”.

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajdują się złoża piasków i żwirów. Zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 404 tys. ton. Stan zagospodarowania złoża: złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1).

Wykaz złóż kopalin zlokalizowanych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 4.6-1 Złoża kopalin terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Państwowy Instytut Geologiczny]

Kod	ID	Nazwa złoża	Opis położenia	Gminy
KN	4436	Ruda	Ruda	Kuźnia Raciborska
KN	4443	Turze	Turze, Siedliska	Kuźnia Raciborska, Nędza
KN	6251	Ruda I	Ruda	Kuźnia Raciborska
KN	10558	Turze 1	Turze, Siedliska, Nędza	Kuźnia Raciborska, Nędza
KN	12199	Siedliska	Siedliska	Kuźnia Raciborska
KN	14042	Turze 2	Siedliska	Kuźnia Raciborska
KN	16187	Kuźnia Raciborska	Kuźnia Raciborska	Kuźnia Raciborska
PP	224	Ochojec	Rybnik, Rudy, Stanice, Ochojec, Książenice	M. Rybnik, Kuźnia Raciborska, Pilchowice
PP	574	Kotlarnia Solarnia	Dziergowice, Kotlarnia, Kuźnia Raciborska, Ruda Kozielska, Solarnia	Bierawa, Kuźnia Raciborska
PP	576	Kotlarnia p. północne	Kotlarnia, Goszyce, Ortowice, Lubieszów, Dziergowice	Kuźnia Raciborska, Bierawa
PP	1275	Rej. Nędzy		Nędza, Kuźnia Raciborska
WK	302	Sumina	Zwonowice, Sumina, Lyski, Górki	M. Rybnik, Kuźnia Raciborska, Nędza, Lyski, Gaszowice
WK	9525	Jejkowice	Rybnik	Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Kuźnia Raciborska, Jejkowice, Lyski, M. Rybnik

Zagrożenia

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska występują złoża kopalin, co jest zjawiskiem pozytywnym. Prace wydobywcze powodują zmiany w naturalnym krajobrazie, środowisku glebowym oraz stosunkach wodnych. Podmioty posiadające koncesję na eksploatację złoża kopaliny są zobowiązane do ochrony złoża, wód powierzchniowych oraz podziemnych, a także powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązane są także do przeprowadzenia prac rekultywacyjnych w celu przywrócenia do właściwego stanu elementów przyrodniczych.

4.7. Gleby

Gleba stanowi podstawowy nieodnawialny element środowiska przyrodniczego, który charakteryzuje się określonymi właściwościami chemicznymi, fizycznymi i biologicznymi ukształtowanymi pod wpływem działania naturalnego procesu glebotwórczego. Dominującą funkcją Gminy Kuźnia Raciborska jest rolnictwo i leśnictwo, w konsekwencji przeważają tu grunty rolne i leśne. W wyniku rolniczej i pozarolniczej (przemysłowej) działalności człowieka właściwości te mogą ulegać zmianom, może nastąpić pogorszenie lub poprawa żyzności gleby. Rozwój przemysłu spowodował gromadzenie się w glebie i rosnących na niej roślinach pierwiastków śladowych zwanym „metalami ciężkimi”. Szczególnie niebezpieczne dla środowiska są zanieczyszczenia pyłowe i gazowe zawierające toksyczne substancje, emitowane przez hutnictwo, górnictwo, metalurgię, gospodarkę komunalną i transport.

Tabela 4.7-1 Powierzchnia geodezyjna Gminy wg kierunków wykorzystania, 2014 r. [źródło: Bank Danych Lokalnych]

Powierzchnia geodezyjna Gminy wg kierunków wykorzystania		
rodzaj	ha	udział % w powierzchni Gminy
użytki rolne	2270	17,93
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	9688	76,51
grunty pod wodami	82	0,65
grunty zabudowane i zurbanizowane	526	4,15
nieużytki	81	0,64
tereny różne	15	0,12
razem	12662	100

Pokrywa glebowa analizowanego terenu ukształtowała się w wyniku akumulacji lodowcowo-wodnej. Zróżnicowanie rzeźby i pokrycie terenu oraz warunków uwilgocenia spowodowały, iż występuje tu szereg różnorodnych typów gleb. W dolinach rzecznych tego rejonu charakterystyczne gleby to mady i porastające je łągi, natomiast poza dolinami

typowymi glebami są gleby rdzawe i bielicowe, na których rosną bory mieszane świeże i bory mieszane wilgotne.

Poniższe informacje dotyczące jakości gleb na terenie Gminy Kuźnia Raciborska zaczerpnięto z opracowanego w 2015 r. dokumentu pt. „*Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych powiatu raciborskiego w gminie Kuźnia Raciborska*” (Gliwice, listopad 2015 r.).

Próbki glebowe z terenu Gminy Kuźnia Raciborska zostały pobrane z głębokości 20-25 cm z ośmiu miejsc zlokalizowanych w miejscowości Rudy (1), Ruda Kozielska (2), Kuźnia Raciborska (2), Siedliska (2), Turze (1).

Wszystkie gleby zawierały pewne ilości pierwiastków śladowych. Do tej grupy pierwiastków zaliczane są ołów, kadm, cynk, nikiel, miedź i chrom. Wśród znajdujących się w produktach roślinnych substancji szkodliwych dla zdrowia, jako szczególnie niebezpieczne wymienia się metale ciężkie. W rolnictwie terminem metali ciężkich określa się te pierwiastki, które w największym stopniu skażają środowisko, tj. kadm, ołów, chrom, nikiel, arsen i rtęć. Wśród nich znajdują się także mikroelementy: cynk i miedź, które w nadmiarze są toksyczne dla roślin lub pośrednio dla ludzi żywiących się nimi. Za najbardziej niebezpieczne wśród wymienionych metali uznaje się kadm, ołów, rtęć i arsen, które zaliczane są do tzw. „metali śmierci”.

Ocena zawartości metali ciężkich w glebach została dokonana w oparciu o załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi gruntów należących do grupy B / Dz. U. Nr 165/2002 poz. 1359/, oraz Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń metali ciężkich zanieczyszczających glebę /Dziennik Ustaw Nr 37 poz. 344/.

Ocena wyników badań w Gminie Kuźnia Raciborska

Przebadane użytki rolne w 61% należą do kategorii agronomicznej ciężkiej, w 26% lekkiej i w 12% średniej, oraz 1% gleby organicznej, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 4.7-2 Kategoria agronomiczna gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Ilość badanych próbek/ha	Gleba bardzo lekka szt./%	Gleba lekka szt./%	Gleba średnia szt./%	Gleba ciężka szt./%	Gleba organiczna szt./%
455/2200	0/0	119/26	53/12	280/61	3/1

Analiza odczynu i zasobności gleby wykazała ich zróżnicowanie, z przewagą lekko kwaśnych, kwaśnych i bardzo kwaśnych (83%), gleby obojętne i zasadowe stanowią (17%) w związku z tym potrzeby wapniowania użytków rolnych, z których pobrano 455 próbek

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

gleby określono jako konieczne, potrzebne i wskazane (67%) oraz jako ograniczone i zbędne (33%).

Tabela 4.7-3 Odczyn gleby pH terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Ilość badanych próbek/ha	Bardzo kwaśny szt./%	Kwaśny szt./%	Lekko kwaśny szt./%	Obojętny szt./%	Zasadowy szt./%
455/2200	69/15	117/26	190/42	74/16	5/1

Potrzeby wapnowania (po uwzględnieniu grupy mechanicznej gleby) określono jako:

Tabela 4.7-4 Potrzeby wapniowania użytków rolnych terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Ilość badanych próbek/ha	Konieczne szt./%	Potrzebne szt./%	Wskazane szt./%	Ograniczone szt./%	Zbędne szt./%
455/2200	141/31	74/16	87/19	93/21	60/13

Zawartość makroelementów, tj. fosforu, potasu i magnezu jest zróżnicowana z przewagą bardzo wysokiej: fosforu (42%), średniej i bardzo wysokiej potasu (55%) oraz bardzo wysokiej i wysokiej magnezu (66%) w związku z powyższym w przypadku uprawy tych użytków rolnych należy stosować odpowiednie nawożenie biorąc pod uwagę ilości makroelementów.

Zawartość fosforu (P_2O_5), potasu (K_2O) i magnezu (Mg) w badanych próbkach gleby przedstawia się następująco:

Tabela 4.7-5 Wyniki badań zawartości makroelementów gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Makroelement	Ilość badanych próbek/ha	Bardzo niska szt./%	Niska szt./%	Średnia szt./%	Wysoka szt./%	Bardzo wysoka szt./%
Fosfor	455/2200	48/11	72/16	83/18	60/13	192/42
Potas	455/2200	69/15	86/19	126/28	49/11	125/27
Magnez	455/2200	44/10	36/8	74/16	101/22	200/44

Poniżej zostały przedstawione wskaźniki bonitacji negatywnej wyliczone procentowo dla odczynu, potrzeb wapniowania oraz zawartości fosforu, potasu i magnezu uzyskane w 2015 roku.

Tabela 4.7-6 Wskaźniki bonitacji negatywnej

Sołectwo	Odczyn (pH) w %*)	Potrzeby wapniowania w %	Zawartość fosforu w %	Zawartość potasu w %	Zawartość magnezu w %
Budziska	74	59	43	46	24
Jankowice	75	48	53	72	50
Kuźnia Raciborska	100	80	20	100	60
Ruda	51	54	27	45	23
Ruda Kozielska	84	79	50	58	51
Rudy	67	51	21	75	61
Siedliska	57	31	9	32	4
Turze	51	69	48	42	17
Średnia dla	62	58	36	48	26

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Gminy					
--------------	--	--	--	--	--

*Obejmuje procent gleb b. kwaśnych, kwaśnych i ½ lekko kwaśnych

Tabela 4.7-7 Wyniki badań zawartości mikroelementów gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Mikroelement	Ilość badanych próbek/ha	Niska szt./%	Średnia szt./%	Wysoka szt./%
Bor	8/2200	0/0	4/50	4/50
Mangan	8/2200	0/0	6/75	2/25
Miedź	8/2200	0/0	2/25	6/75
Cynk	8/2200	0/0	1/12,5	7/87,5
Żelazo	8/2200	0/0	6/75	2/25

Zrównoważony i właściwy poziom składników pokarmowych w glebie wpływa na uzyskanie wysokich plonów o niskiej zawartości metali ciężkich. Zarówno niedobór jak i nadmiar składników odżywczych w glebie może być czynnikiem ograniczającym wielkość i pogarszającym jakość plonów. Racjonalne nawożenie powinno opierać się na wynikach analiz chemicznych gleby, określających jej zasobność w składniki mineralne oraz wymaganiach pokarmowych uprawianych gatunków roślin. Na podstawie wyników stwierdzono zróżnicowane zawartości poszczególnych mikroelementów w badanych próbkach gleb z przewagą zawartości średniej w przypadku manganu i żelaza oraz wysokiej w przypadku miedzi i cynku, oraz średniej i wysokiej w przypadku boru. Na użytkach rolnych o średniej i wysokiej zawartości mikroelementów ich ilości są wystarczające do prawidłowego rozwoju roślin.

Tabela 4.7-8 Wyniki badań zawartości metali ciężkich gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska

Metal ciężki	Ilość badanych próbek/ha	Zawartość najniższa mg/kg s.m.	Zawartość najwyższa mg/kg s.m.	Wartość dopuszczalna mg/kg s.m.
Ołów	8/2200	12,88	158,13	100
Kadm	8/2200	<0,502*	2,038	4
Cynk	8/2200	45,03	532,95	300
Miedź	8/2200	6,27	96,26	150
nikiel	8/2200	2,71	38,95	100
chrom	8/2200	4,40	36,02	150

*wynik poniżej granicy oznaczalności

Analiza badanych próbek gleby wykazała przekroczenia wartości dopuszczalnych następujących metali ciężkich w glebie: ołowiu i cynku. Przekroczenia te wystąpiły w punkcie w Kuźni Raciborskiej i wyniosły dla ołowiu 158,13 mg/kg s.m. przy dopuszczalnej zawartości 100,00 mg/kg s.m. oraz dla cynku 532,95 mg/kg s.m. przy dopuszczalnej zawartości 300,00 mg/kg s.m. Użytek rolny z którego pobrano próbkę dyskwalifikuje go do uprawy roślin przeznaczonych do spożycia przez ludzi i zwierzęta, można jedynie grunty te przeznaczyć pod uprawę roślin przemysłowych, np. energetycznych.

Zagrożenia

Dużą część Gminy Kuźnia Raciborska stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione tereny

Na stan gleb na terenie Gminy wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo - stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych
- Komunikacja i transport samochodowy

Ponadto zagrożeniem może być fizyczna degradacja gleb, poprzez erozję wodną i eoliczną. Nasilenie naturalnych procesów erozyjnych spowodowane jest zmianą stosunków wodnych, mechanizacją rolnictwa, oraz likwidacją murków, miedz i zadrzewień śródpolnych.

4.8. Gospodarka odpadami

W związku z wprowadzeniem nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w 2013 roku działalność Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej została rozszerzona o usługi związane z gospodarką odpadami stałymi. Od dnia 1 lipca w Gminie działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Od 1 stycznia 2015 roku został on zlokalizowany na terenie GPWiK Sp. z o.o.

Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej zadania PSZOK realizuje we współpracy z PPHU KOMART Sp. z o.o, jako podwykonawca tej spółki. W związku z faktem, że na terenie Gminy nie istnieje możliwość przetwarzania odpadów komunalnych, wszystkie odpady przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Knurowie.

W PSZOK przy ul. Klasztornej 45 w Kuźni Raciborskiej przyjmowane są następujące odpady:

- papier i tektura,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- przeterminowane leki i chemikalia (np.: zużyte oleje, smary i emulsje, rozpuszczalniki, chemia gospodarcza, aerozole, środki ochrony roślin, farby, lakiery, kwasy, zasady itp. i opakowania po nich),
- odpady budowlane i rozbiórkowe powstałe w wyniku prowadzenia robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót do właściwego organu administracji budowlano – architektonicznej,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte baterie i akumulatory,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony (tylko z samochodów osobowych),
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji i odpady zielone,
- inne odpady niebezpieczne (np. świetlóówki).

Na terenie Gminy nie znajdują się składowiska komunalne czynne i nieczynne, brak jest również dzikich wysypisk śmieci. Istnieje natomiast składowisko przemysłowe, tj. składowisko zużytej masy w procesie odlewania w Kuźni Raciborskiej. Na tym składowisku realizowane jest obecnie przedsięwzięcie polegające na eksploatacji zwałowiska odpadów, które w konsekwencji doprowadzi do jego likwidacji.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące częstotliwości odbioru odpadów komunalnych w 2015 roku z terenu Gminy.

Tabela 4.8-1 Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych w 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska

	Zmieszane odpady komunalne	Selektywnie zebrane odpady komunalne
Budynki jednorodzinne	2 razy w miesiącu	1 raz w miesiącu
Budynki wielorodzinne	2 razy w tygodniu	2 razy w miesiącu

Ilość zebranych odpadów w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w 2015 roku przedstawia się następująco:

Tabela 4.8-2 Masa zebranych odpadów w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w 2015 roku [źródło: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015*]

Rok 2015	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
1.	Szkło bezbarwne i kolorowe	0,01
2.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	2,47
3.	Zużyte opony	0,43
4.	Baterie i akumulatory	0,18
5.	Gruz	308,52
6.	Odpady wielkogabarytowe	25,49
7.	Chemikalia	0,10
Razem		337,20

W 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska zebrano z nieruchomości zamieszkałych oraz odebrano z PSZOK następujące ilości odpadów komunalnych:

Tabela 4.8-3 Masa odpadów komunalnych wytwarzanych i odebranych w 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015*]

Rok 2015	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady	2140,50

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

		komunalne	
2.	20 01 99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	143,12
3.	20 01 02	Szkło bezbarwne i kolorowe	140,62
4.	20 01 01	Papier i tektura	14,26
5.	16 01 03	Zużyte opony	0,43
6.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	116,80
7.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (zielone)	118,84
8.	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	308,52
9.	20 01 36	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	8,14
10.	20 01 33	Baterie i akumulatory	0,18
11.	20 01 27	Chemikalia	0,10
Razem			2991,51

W 2015 roku zebrano z nieruchomości zamieszkałych i PSZOK 2991,51 Mg odpadów. W porównaniu z 2014 rokiem odebrano o 261,50 Mg więcej odpadów zmieszanych i o 271,3 Mg odpadów segregowanych.

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 645) Gminy są zobowiązane do osiągnięcia w poszczególnych latach następujących poziomów:

Tabela 4.8-4 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%][źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015]

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]									
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Papier, metal, tworzywa sztuczne oraz szkło	10	12	14	16	18	20	30	40	50

Gmina Kuźnia Raciborska osiągnęła 19,56% poziom recyklingu i przygotowania dla ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, liczony łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych. Wymagany zgodnie z rozporządzeniem

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

poziom recyklingu na 2015 r. wynosi 16%, wobec powyższego Gmina wywiązała się z obowiązki narzuconego przedmiotowym rozporządzeniem.

Tabela 4.8-5 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%][źródło: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015*]

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]									
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	30	36	38	40	42	45	50	60	70

Gmina Kuźnia Raciborska w roku 2015 osiągnęła 100% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (remontowo-budowlanych). Osiągnęła tym samym wymagany poziom, zgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r., który w roku 2015 wynosił 40%.

System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska funkcjonuje prawidłowo i działa zgodnie z obowiązującymi przepisami. Osiągnięte przez Gminę parametry recyklingu oraz poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji trafiających na składowisko świadczy o tym, że system gospodarki odpadami komunalnymi działa prawidłowo.

Realizacja nowych obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zapewne wpłynęła na podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zwiększenie efektywności selektywnego zbierania odpadów oraz ich odzysku i recyklingu. Priorytetowym zadaniem na lata następne jest edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów.

Zagrożenia

Obszary problemowe dotyczące gospodarki odpadami związane są z:

- nieprawidłowymi praktykami dotyczącymi gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych),
- niewystarczającym poziomem ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- występowaniem wyrobów zawierających azbest.

4.9. Zasoby przyrodnicze

Na terenie Gminy Kuźnia Raciborska występują następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy,
- Użytek ekologiczny,
- Pomniki przyrody.

Gmina w całości leży w Kotlinie Raciborskiej i w północno-zachodniej części Płaskowyżu Rybnickiego należącego do Wyżyny Śląskiej.

Użytek ekologiczny „Starorzecze przy Klasztorze w Rudach” to siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków o powierzchni 2,1121 ha, położony jest na części działki nr 114/5 w Rudach, stanowiącej własność Gminy Kuźnia Raciborska, przy ul. Cysterskiej, w sąsiedztwie parkingu i terenu rekreacyjnego przy pocysterskim kompleksie parkowo-pałacowym. Głównym celem, dla którego ustanowiono ten użytek ekologiczny jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ekosystemów hydrogenicznych (związanych z wodą) ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin. Wspomniany ekosystem hydrogeniczny, to oczko wodne, pozostałość starorzecza rzeki Rudy, pogłębionego wskutek oddziaływania młyna wodnego użytkowanego przez Cystersów. Towarzyszy mu roślinność łąkowa z dominującą olchą czarną. W runie łągi wyróżniają się gatunki chronione: paproć pióropusznik strusi, barwinek pospolity, czosnek niedźwiedzi i śnieżyczka przebiśnieg oraz gatunki rzadkie: zdrojówka rutewkowata, złoć żółta i żywiec gruczołowaty. Ponadto występują tu kwitnące okazy bluszczu pospolitego.

Na terenie użytku wprowadzono szereg zakazów dotyczących ingerencji w ukształtowanie terenu, zmiany stosunków wodnych, zmiany sposobu użytkowania ziemi, zbioru i niszczenia roślin. Zakazy te mają na celu zachowanie stanu dotychczasowego na obszarze użytku ekologicznego, niedopuszczenie do działań skutkujących degradacją, utratą walorów przyrodniczych tego miejsca. Na obszarze użytku ekologicznego zostało ustalone zadanie ochrony czynnej polegające na utrzymaniu urządzeń wodnych w stanie technicznym pozwalającym na utrzymanie właściwego dla zbiorowisk łąkowych poziomu wód gruntowych.

Na terenie rekreacyjnym sąsiadującym z użytkiem ekologicznym urządzono mini ścieżkę dydaktyczną prezentującą wartości przyrodnicze i kulturowe użytku „Starorzecze przy klasztorze w Rudach Wielkich”.

Zgodnie z informacjami Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na terenie Gminy Kuźnia Raciborska znajduje się 17 pomników przyrody, przedstawionych w poniższej tabeli.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

Tabela 4.9-1 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

Nr rej.	Nazwa pomnika przyrody	Miejscowość	Opis lokalizacji
762	Dąb szypułkowy	Rudy	W pobliżu kanału wodnego byłej elektrowni wodnej w Rudach
763	Dąb szypułkowy	Rudy	W pobliżu grobli nad rzeką Rudą, przy ul. Cysterskiej
764	Dąb szypułkowy	Rudy	Przy ul. Zamkowej obok kościoła na polanie widokowej
766	Jesion wyniosły	Rudy	Przy ul. Raciborskiej 29
767	Dąb szypułkowy	Rudy	Nad rzeką Rudą przy ul. Cysterskiej
768	Dąb szypułkowy	Rudy	Oddz. 242g
769	Dąb szypułkowy	Rudy	Przy ul. Zamkowej obok kościoła na tyłach parku
770	Jodła pospolita	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Solarnia, oddz. 158b
771	Sosna zwyczajna	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Solarnia, oddz. 158b
772	Sosna zwyczajna	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Solarnia, oddz. 158b
773	Sosna zwyczajna	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Kuźnia Raciborska, oddz. 158b
774	Sosna zwyczajna	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Kuźnia Raciborska, oddz. 158b
775	Dąb szypułkowy	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Solarnia, oddz. 158b
776	Sosna zwyczajna	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Kuźnia Raciborska, oddz. 157a
777	Dąb szypułkowy	Kuźnia Raciborska	Leśnictwo Solarnia, oddz. 157d
778	Wiąz szypułkowy	Rudy	Przy ul. Rogera
779	Grab pospolity	Rudy	W Nadleśnictwie Rudy Raciborskie, Leśnictwo Krasiejów oddz. 231 w pobliżu drogi Rudy-Racibórz

23 listopada 1993 roku utworzony został Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich". Gmina Kuźnia Raciborska w całości położona jest w obrębie Parku Krajobrazowego CKKRW, którego powierzchnia wynosi ok. 50 tys. ha. Położony jest w południowo – zachodniej części województwa śląskiego i zajmuje wschodnią część Kotliny Raciborskiej oraz północne fragmenty Płaskowyżu Rybnickiego. Park ten powstał w celu ochrony niepowtarzalnych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, związanych z działalnością zakonu Cystersów na Górnym Śląsku.

Lasy na terenie Gminy Kuźnia Raciborska są objęte zasięgiem działania Nadleśnictwa Rudy Raciborskie, dla którego został opracowany Program ochrony przyrody, stanowiący część Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudy Raciborskie na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r. Plan Urządzenia Lasu został sporządzony zgodnie z zasadą zrównoważonej gospodarki leśnej, a jego realizacja gwarantuje zachowanie bogactwa biologicznego oraz kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. Gospodarka leśna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie Gminy Kuźnia Raciborska jest prowadzona przez właścicieli na podstawie „Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu”, opracowanego na okres 01.01.2016 r. – 31.12.2025 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

W Tabeli 4.9-2 przedstawiono wykaz zagrożonych i chronionych gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Gminy Kuźnia Raciborska.

Tabela 4.9-2 Wykaz zagrożonych i chronionych gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Gminy Kuźnia Raciborska

Lp.	Gatunek	Status ochronny (prawo krajowe, N2000)
1	Czermień błotna <i>Calla palustris</i>	Niechroniony
2	Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>	Ochrona częściowa
3	Kokorycz pełna <i>Corydalis solida</i>	Niechroniony
4	Kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>	Ochrona częściowa
5	Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	Ochrona częściowa
6	Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i>	Ochrona częściowa
7	Porzeczka czarna <i>Ribes nigrum</i>	Niechroniony
8	Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	Ochrona częściowa DS – zał. V (kod: 1866)
9	Wawrzynek wilczczyko <i>Daphne mezereum</i>	Ochrona częściowa
10	Zimowit jesienny <i>Colchicum autumnale</i>	Ochrona częściowa
11	Żywiec gruczołowaty <i>Dentaria glandulosa</i>	Niechroniony

Na terenie Gminy występuje pięć gatunków płazów objętych ścisłą ochroną oraz jeden gatunek gada pod częściową ochroną.

Tabela 4.9-3 Wykaz chronionych gatunków płazów i gadów w zasięgu terytorialnym Gminy Kuźnia Raciborska

L.p.	Gatunek	Status ochronny, kategoria zagrożenia
Płazy		
1	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>	PL - ochrona ścisła OpCzL – NT; ŚCzL – VU; DS – zał. IV; KB
2	Kumak górski <i>Bombina variegata</i> kod: 1193	PL - ochrona ścisła OpCzL – EN; ŚCzL – VU; DS – zał. II i IV; KB – zał. II; CzL IUCN – LC
3	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> kod: 1188	PL - ochrona ścisła PCzL – DD; OCzL – LC; ŚCzL – VU; DS – zał. II i IV; KB – zał. II; CzL IUCN – LC
4	Ropucha paskówka <i>Epidalea calamita</i> (<i>Bufo calamita</i>)	PL - ochrona ścisła OpCzL – LC; ŚCzL – VU; DS – zał. IV; KB – zał. II; CzL IUCN – LC
5	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> kod: 1166	PL - ochrona ścisła PCzL – NT; PCzK – NT; OpCzL – VU; ŚCzL – VU; DS – zał. II i IV; KB – zał. II; CzL IUCN – LC
Gady		
6	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	PL - ochrona częściowa ŚCzL – LC; KB – zał. III

Objaśnienia: **PL** - Prawo krajowe - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z dnia 7 października 2014 r. poz. 1348). **PCzL / PCzK** – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002) / Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce (Głowaciński, 2001). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, DD – gatunki o nieokreślonym stopniu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

zagrożenia, wymagającym dokładniejszych danych, **ŚCzL** – Śląska Czerwona Lista Zwierząt Kregowych Województwa Śląskiego (red. Parusel i in. 2013) – VU – gatunki narażone, LC – gatunki najmniejszej troski. **OpCzL** - Czerwona Lista Kregowców Województwa Opolskiego (Hebda i in., 2004). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: EN - gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, CR - gatunki skrajnie zagrożone, VU - gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginiecie, NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC - gatunki najmniejszej troski. **DS** - Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. **KB** - Konwencja Berneńska - Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Dz.U. 1996 nr 58 poz. 263). **CzL IUCN** IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. Stosowane skróty kategorii zagrożenia: LR- gatunki niskiego ryzyka, LC - gatunki najmniejszej troski.

Zagrożenia

Mając na uwadze, występujące na terenie Gminy Kuźnia Raciborska formy ochrony przyrody, podczas planowania działań mających na celu rozwój Gminy należy wziąć pod uwagę wymogi ochrony planistycznej, które to będą miały bezpośredni wpływ na kształtowanie się struktury przestrzenno-gospodarczej Gminy.

Podejmowane działania muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, dokumentami obejmującymi swoim zakresem obszar Gminy Kuźnia Raciborska, w tym: „Strategią Rozwoju Gminy Kuźnia Raciborska”, planami zagospodarowania przestrzennego opracowanymi dla obszarów położonych na terenie gminy Kuźnia Raciborska, „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”.

Siedliska leśne występujące na terenie Gminy są narażone na szereg zagrożeń dotyczących różnych elementów środowiska, m.in. szkodniki oraz pasożyty, zanieczyszczenia powietrza pochodzenia przemysłowego oraz komunikacyjnego, pożary, czynniki atmosferyczne.

Aktualnie stan zasobów przyrodniczych nie budzi zastrzeżeń, jednakże należy pamiętać, iż stan ten z biegiem czasu będzie ulegał przemianom z przyczyn abiotycznych i biotycznych. Skutki ekologiczne i przyrodnicze zarówno procesów naturalnych, jak i antropogenicznych (głównie presja urbanistyczna) na terenach, charakteryzujących się dominującą funkcją ekologiczną, mogą narastać.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Definicje poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej określa odpowiednio art. 3 pkt. 23 i 24 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. 2016 poz. 672 ze zm.):

- poważna awaria - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

- poważna awaria przemysłowa przez pojęcie to rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Na obszarze Gminy Kuźnia Raciborska występuje szereg zagrożeń, tj:

- zagrożenia pożarowe terenów leśnych - występują sezonowo wiosną, latem i jesienią podczas wypalania traw, szczególnie w okresach długotrwałej suszy,
- zagrożenia pożarowe terenów wiejskich – związane z jakością infrastruktury obiektów użytkowych (instalacje, sprzęty gospodarstwa domowego itp.)

Największe zagrożenie pożarowe stanowią obszary o większych skupiskach ludności i większym uprzemysłowieniu. Ponadto zakłady produkcyjne, hurtownie, gospodarstwa rolne odznaczają się również dużym zagrożeniem pożarowym.

Tereny leśne Nadleśnictwa Rudy Raciborskie posiadają potencjalnie duże zagrożenie pożarowe w okresie niekorzystnych warunków meteorologicznych.

- zagrożenia wynikające z transportu drogowego i kolejowego - przecinające teren Gminy drogi wojewódzkie i szlaki komunikacji kolejowej są potencjalnymi miejscami zagrożenia pożarowego, chemicznego oraz ekologicznego. Szlakami tymi mogą być transportowane toksyczne środki przemysłowe (TSP).

Zgodnie z prowadzonym rejestrem zakładów ZDR i ZZR przez WIOŚ w Katowicach i Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie Gminy Kuźnia Raciborska nie są zlokalizowane zakłady ZDR ani ZZR.

4.11. Edukacja ekologiczna

Rola edukacji ekologicznej w procesie realizacji polityki środowiskowej, oraz obowiązków ekologicznych odgrywa znaczącą rolę.

Edukacja ekologiczna jest procesem nauczania, świadczonym w ramach systemu oświaty, a także to kształtowanie świadomości ekologicznej w każdej dziedzinie życia, mającej jakikolwiek związek z ochroną środowiska w celu wyrobienia w społeczeństwie szacunku do otaczającej przyrody.

W zakresie edukacji ekologicznej Gmina Kuźnia Raciborska prowadziła zadania, tj.:

- konkursy ekologiczne dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- akcja ulotkowa związana z segregacją odpadów komunalnych przez mieszkańców Gminy,
- coroczna Akcja Sprzątania Świata oraz Dnia Ziemi.

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy Kuźnia Raciborska powinna być realizowana zgodnie z Narodowym Programem Edukacji Ekologicznej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Narodowy Program Edukacji Ekologicznej” (NPEE), będący rozwinięciem i konkretyzacją zapisów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej (NSEE), jest pierwszym dokumentem z zakresu tej problematyki, określającym podstawowe zadania edukacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich realizację, możliwości i źródła finansowania, a także harmonogram ich wdrażania.

Główne cele Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej to:

- 1) Wdrożenie zaleceń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania Państwa oraz integracji z Unią Europejską;
- 2) Stworzenie mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrażaniem idei i zasad rozwoju zrównoważonego, pozwalających kształtować świadomość ekologiczną w warunkach demokratyzacji życia społecznego i wzrastającej roli komunikacji społecznej;
- 3) Zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści, wskazanie sposobów optymalnej alokacji środków finansowych, uporządkowanie przepływu informacji i decyzji wykorzystując krajowe i zagraniczne doświadczenia.

W Gminie powinny być w sposób atrakcyjny prowadzone różnego rodzaju kampanie i akcje promujące ochronę środowiska i rozwój zrównoważony, w szczególności dotyczące, np. znaczenia zachowania bioróżnorodności, rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego, właściwego postępowania z odpadami, korzyści związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE), możliwości pozyskania dofinansowań na różnego rodzaju działalność prośrodowiskową, rozwoju turystyki zrównoważonej, ekologicznej i agroturystyki, właściwych zachowań w przypadku wystąpienia zagrożeń środowiskowych, rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych oraz rozwój zdolności adaptacyjnych mieszkańców do zmian społecznych i gospodarczych.

Na terenie Gminy znajdują się obiekty i ścieżki dydaktyczne mające na celu lepsze zapoznanie odwiedzających tereny leśne z wartościami przyrodniczymi regionu oraz rozwijanie zainteresowań, zwłaszcza ludzi młodych, związanych z problemami ochrony i kształtowania środowiska:

- Ścieżka przyrodnicza w leśnictwie Stanica - ścieżka znajduje się w przypałacowym parku Pocysterskiego Zespołu Klasztorno-Pałacowego w Rudach. Ścieżka prowadzi przez teren zabytkowego parku, w obrębie którego znajdują się cenne drzewa o rozmiarach pomnikowych, zespoły łąk i ogrody. Długość ścieżki wynosi 1,5 km. Przy ścieżce zlokalizowane są tablice dydaktyczne opisujące rodzimą faunę i florę.
- Szlak rowerowy „Wolność jest w naturze” - szlak rowerowy utworzony został w 2015 roku w ramach ogólnopolskiej akcji „Wolność jest w naturze”. Szlak przebiega przez fragment kompleksu leśnego zwanego Lasami Rudzkimi. Szlak

rowerowy o długości około 23 km rozpoczyna się w miejscu postoju pojazdów w Rudach Brantolce i składa się z dwóch pętli. Pierwsza pętla obejmuje trasę o długości 16 km, została ona utworzona w 2003 roku, trasę wzbogaca wiele tablic edukacyjnych. Druga pętla prowadzi do platformy widokowej oraz punktu wypoczynkowo-edukacyjnego z tablicami o tematyce związanej z ochroną przeciwpożarową oraz do kapliczki leśnej „Magdalenki”.

5. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Efekty realizacji dotychczas obowiązującego „Programu Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska”, który został przyjęty Uchwałą Nr III/32/2003 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 28.01.2003r. przedstawiono w raporcie z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska” według stanu na dzień 15.10.2005 r.

Poniższa tabela zawiera przedsięwzięcia krótkoterminowe (2003-2008), jak i długoterminowe (2003-2015), których realizację zakończono lub były w trakcie realizacji w dniu sporządzania raportu.

Biorąc pod uwagę zaangażowanie podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych przedsięwzięć, wydatkowanie środków, efekty realizacji zadań, stopień wykonania zadań przewidzianych w POŚ można stwierdzić, że cele zamierzone w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska” po upływie dwuletniego okresu wdrażania zostały osiągnięte.

Tabela 4.11-1 Przedsięwzięcia zrealizowane (krótko- i długoterminowe)

Zakładany cel	Podjęte zadania	Termin realizacji zadania	Efekt realizacji zadania
Przywrócenie czystości wód powierzchniowych oraz ochrona zasobów wód podziemnych i zapewnienie wysokiej jakości wody do picia	Budowa wodociągu w Jankowicach wraz z pompownią sieciową w Rudzie Kozielskiej o długości ok. 8 km	2002	Sieć wodociągowa z rur PEHD: Przyłącza domowe z rur PEHD (120 szt.) Zabezpieczenie przeciwpożarowe (22 szt.) Pompownia kontenerowa na zestawie Hydro-Wacuum Grudziądz.
	Budowa nowych ujęć wody wraz ze stacją wodociągową i zbiornikiem 2x200 m ³ w Kuźni Raciborskiej	2004	Wykonanie dwóch odwiertów studni ujęcia wód podziemnych z poziomu wodonośnego trzeciorzędu na terenie Gminy Kuźnia Raciborska (osada Górna Huta). Brak nowych ujęć ze względu na brak źródła wody.
	Wymiana wodociągu z rur azbestowo-cementowych o długości 1,85 km	2004-2005	Wymieniono 927,5 m sieci
	Uzupełniająca rozbudowa sieci w jednostkach osadniczych wyposażonych w sieć wodociągową o długości ok. 10km.	2004-2005	Sieć wodociągowa w Kuźni Raciborskiej w rejonie ulic: Raciborska, Działkowców i Świerczewskiego. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Rudy przysiółek Podbiała oraz rejon ul. Dworcowa, Raciborska, Mickiewicza, Kozielska, wraz z modernizacją stacji pomp

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

			<p>na ujęciu wodociągowym w miejscowości Ruda Kozielska.</p> <p>Sieć wodociągowa - osada „Górna Huta” w miejscowości Kuźnia Raciborska.</p> <p>Sieć wodociągowa - ul. Sportowa w miejscowości Ruda Kozielska.</p> <p>Sieć wodociągowa - ul. Dąbrowskiego w miejscowości Siedliska.</p> <p>Sieć wodociągowa w miejscowości Rudy, przysiółek „Biały Dwór”</p>
Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	Objęcie wszystkich mieszkańców Gminy selektywną zbiórką odpadów użytkowych wraz z poszerzeniem jej zakresu o złom, makulaturę i opakowania wielomateriałowe	2003-2005	<p>Właściciele indywidualnych gospodarstw domowych są wyposażeni na bieżąco w worki foliowe do segregacji odpadów komunalnych (tworzywa sztuczne, butelki PET, szkło, makulatura) odbieranych bezpłatnie. W 2005r. poszerzono zakres selektywnej zbiórki odpadów o makulaturę. Zakup pojemników do gromadzenia segregowanych odpadów komunalnych.</p>
	Zamknięcie i rekultywacja nielegalnie eksploatowanych tzw. „dzikich” składowisk	2003-2004	Zlikwidowano nielegalne składowiska odpadów na terenach stanowiących własność Gminy – 3 na terenie Rud, 2 na terenie Kuźni Raciborskiej.
Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy	Stworzenie map glebowo rolniczych	2004	Wykonanie mapy glebowo-rolniczej Gminy w wersji papierowej i cyfrowej
Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego Gminy, jako element zwiększenia jej atrakcyjności	Uzgodnienia planistyczne planu ochrony Parku Krajobrazowego "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich"	2003-2005	Plan w trakcie opracowywania. Dotychczas sporządzono dwa raporty.
	Utworzenie proponowanych małoobszarowych form ochrony przyrody	2004-2005	<p>ZPKWŚ o/Rudy zgłosił do Wojewody Śląskiego wstępny projekt utworzenia użytku ekologicznego w Rudach przy ulicy Cysterskiej.</p> <p>ZPKWŚ o/Rudy złożył wniosek do Wojewody Śląskiego o ustanowienie dwóch pomników przyrody: grab w Jankowicach i wiąz w Rudach. Wnioski dotychczas bez rozstrzygnięcia .</p>
Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy	Organizacja lekcji wychowania ekologicznego dla dzieci i młodzieży	2003-2005	<p>Nadleśnictwo realizuje zapisy Programu Edukacji Leśnej społeczeństwa.</p> <p>Ośrodek Edukacyjny Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego im. Juliusza Rogera w Rudach prowadzi działalność dydaktyczną, której celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej i przekaz wiedzy na tematy przyrodniczo - historyczno - kulturowe dotyczące Parku, regionu i województwa. Ośrodek ma w swej ofercie programy edukacyjne z dziedziny ekologii. Zajęcia prowadzone w ramach tychże programów adresowane są do</p>
Wzrost wykształcenia mieszkańców w zakresie ekologii oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych	Program edukacji ekologicznej dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów (ok. 10% stanu ilościowego uczniów) oraz nauczycieli	2003-2005	<p>różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży</p>
Wzrost wykształcenia	Edukacja ekologiczna nauczycieli	2003-2005	

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

mieszkańców w zakresie ekologii oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych			szkolnej oraz studentów, a specjalna oferta obejmuje także osoby dorosłe (np.: warsztaty dla nauczycieli "Kraąg"). Szkoły realizują treści ekologiczne zgodnie ze „ścieżką edukacyjną ekologiczną” w ramach lekcji przyrody, biologii, chemii, geografii . Uczniowie uczestniczą w akcjach typu Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi, wyjeżdżają na wycieczki ekologiczne, mają możliwość przynależności do szkolnych Kół Ligi Ochrony Przyrody. W szkołach prowadzone są zbiórki surowców wtórnych.
Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	Plan gospodarki odpadami	2004	Zatwierdzony Uchwałą Nr XXII/188/2004 RM z dnia 31.08.2004r.
Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy	Zorganizowanie akcji informacyjnej dla producentów żywności i przedsiębiorczych rolników	2003-2004	Spotkania informacyjne w sołectwach n.t. identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich. Szkolenia w sołectwach dot. zasad wypełniania wniosków o rejestrację gospodarstw i dopłaty bezpośrednie
Wzrost wykształcenia mieszkańców w zakresie ekologii oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych	Tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej	2005	Stowarzyszenie Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Rudach powstał jako stowarzyszenie o osobowości prawnej. Statutową działalnością jest prowadzenie edukacji ekologicznej na terenie Parku Krajobrazowego w Rudach dla dzieci i młodzieży z terenu woj. Śląskiego na bazie autorskich programów (warsztaty ekologiczne).
Poprawa jakości środowiska pod względem ochrony ziemi i gleb w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy	Zapobieganie erozji gleb	2003-2005	Właściciele gruntów rolnych zapobiegają erozji gleb w miarę potrzeb poprzez stosowanie odpowiednich płodozmianów i zabiegów agrotechnicznych. Gminna Spółka Wodna zrzeszona w Rejonowym Związku Spółek Wodnych w Raciborzu utrzymuje w miarę możliwości finansowych w stanie sprawności technicznej urządzenia melioracji wodnych szczegółowych, co przyczynia się do zapobiegania erozji wodnej gleb.
Zaspakajanie potrzeb społeczności Gminy poprzez poprawę jakości środowiska pod względem ochrony powietrza w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem turystyczno-rekreacyjnym	Partycypacja w budowie obwodnicy Kuźni Raciborskiej, Rud, Jankowic, oraz modernizacja nawierzchni istniejących dróg.	2003-2005	Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej DW425 w miejscowości Ruda Kozielska, na odcinku o długości 472 mb. Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej DW425 na odcinku Ruda Kozielska - Rudy, o długości 830 mb. Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej DW425 w miejscowości Ruda Kozielska, na odcinku o długości 415 mb. Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej DW919 i DW425 w miejscowości Rudy, na długości 1.100 mb.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

			Remont nawierzchni drogi wojewódzkiej DW919 w miejscowości Rudy, na długości 430 mb.
Zaspakajanie potrzeb społeczności Gminy poprzez poprawę jakości środowiska pod względem ochrony powietrza w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem turystyczno-rekreacyjnym	Modernizacja istniejących niskosprawnych kotłowni węglowych w budynkach użyteczności publicznej, zasobach mieszkaniowych Gminy, zabudowie indywidualnej, zamiana indywidualnych systemów grzewczych.	2003-2004	Modernizacja kotłowni - zamiana kotła węglowego na węglowy ekologiczny, modernizacja instalacji c.o., termomodernizacja przegród zewnętrznych i wymiana stolarki w Przedszkolu nr 2 w Kuźni Raciborskiej, przy ul. Bohaterów Westerplatte. Modernizacja instalacji c.o. oraz modernizacja kotłowni poprzez zamianę pieców węglowych na węglowe ekologiczne w Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rudach, przy ul. Rogera 1.
	Zamiana ogrzewania i termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej. Zamiana systemów grzejnych. Stosowanie układów regulacji automatycznej systemów grzejnych	2004-2005	Termomodernizacja obiektów Zespołu Szkół Ogólnokształcących przy ul. Piaskowej w miejscowości Kuźnia Raciborska. Modernizacja z opomiarowaniem instalacji c.o. w budynku przy ul. Kościuszki 11 a-b Ocieplenie ściany szczytowej w budynku przy ul. Świerczewskiego 4a-d Modernizacja z opomiarowaniem instalacji c.o. w budynku przy ul. Bema 5a-d Modernizacja z opomiarowaniem instalacji c.o. w budynku przy ul. Bema 7a-e Modernizacja z opomiarowaniem instalacji c.o. w budynku przy ul. Kościuszki 13a-b Ocieplenie ściany szczytowej w budynku przy ul. Świerczewskiego 6a-d
Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego Gminy, jako element zwiększenia jej atrakcyjności	Realizacja działań określonych w "Programie Ochrony Przyrody" Nadleśnictwa Rudy Raciborskie	2003-2005	Program jest realizowany na bieżąco, ponieważ wszystkie prace gospodarcze podporządkowane są ochronie elementów przyrodniczych wykazanych w jego treści.
Zaspakajanie potrzeb społeczności Gminy poprzez poprawę jakości środowiska pod względem ochrony powietrza w tym zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem turystyczno-rekreacyjnym	Utworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych i przyrodniczo-kulturowych	2003	Leśna rowerowa ścieżka dydaktyczna o długości 16 km, z 35 tablicami edukacyjnymi oraz „Zieloną Klasą” na terenie Leśnictwa Bargłówka i Borowiec
Wzrost wykształcenia mieszkańców w zakresie ekologii oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych	Organizacja wystaw proekologicznych	2004	Stała ekspozycja Nadleśnictwa Rudy Raciborskie poświęcona gospodarce leśnej oraz łowieckiej w Zespole Klasztorno-Pałacowym w Rudach, od 07.06.2004r.
	Inwentaryzacja bibliotek		Podmioty prowadzące biblioteki

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

		przeprowadzają inwentaryzacje na bieżąco w miarę potrzeb.
--	--	---

Zadania krótkoterminowe wymienione w poniższej tabeli nie zostały wykonane po upływie dwuletniego okresu wdrażania, ponieważ termin rozpoczęcia został przesunięty lub rozważano możliwość rezygnacji z zadań ze względu na brak zidentyfikowanych potrzeb.

Tabela 4.11-2 Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003-2005 (krótkoterminowe) i nie wykonywane

L.p.	Zadanie	Termin zaplanowany w POŚ	Uwagi
1	Aktualizacja planu kompleksowego zabezpieczenia przeciwpowodziowego dla Gminy	2003-2004	Plan zabezpieczenia przeciwpowodziowego jest integralną częścią planu Zarządzania Kryzysowego, którego projekt będzie zatwierdzony przez starostę pod koniec bieżącego roku
2	Opracowanie koncepcji zmian ruchu samochodowego w centrach miejscowości (np. poprzez jego skanalizowanie), co wpłynie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych	2003-2004	Zadanie jest ściśle związane z budową obwodnic miejscowości i wiąże się z wyprowadzeniem ruchu samochodowego poza tereny centralne miejscowości. W związku z brakiem realizacji obwodnic, zadanie nie zostało zrealizowane
3	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych	2003-2004	Zadanie zaplanowano w Planie Gospodarki Odpadami na 2006rok. Zostanie ujęte w Raporcie z wykonania „Planu Gospodarki Odpadami Gminy Kuźnia Raciborska”.
4	Stworzenie bazy danych o obiektach przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska	2003-2004	Na terenie Gminy nie zidentyfikowano obiektów przemysłowych stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska.
5	Powołanie Niezależnej Komisji Ekspertów w dziedzinie ochrony przed hałasem jako zespołu doradczego	2003-2004	Brak potrzeb j.w.
6	Budowa systemu przerzutu ścieków na OŚ Racibórz, długość ok. 13,5 km	2004-2008	Błędna koncepcja generująca nieuzasadnione koszty

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: S – strengths (silne strony), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse), T – threats (zagrożenia).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla wszystkich obszarów interwencji.

Tabela 4.11-3 Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakość powietrza	
Mocne strony	Słabe strony
Dotychczasowe doświadczenie i aktywna postawa Gminy Kuźnia Raciborska w zakresie działań zmniejszających zużycie energii oraz emisję gazów cieplarnianych Brak zanieczyszczeń punktowych emitowanych przez większe zakłady przemysłowe	Przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym Niekontrolowane spalanie odpadów komunalnych Wysoki udział emisji niskiej (z ogrzewania indywidualnego) Niska emisja z indywidualnych systemów grzewczych Brak stacji monitoringu powietrza na terenie Gminy
Szanse	Zagrożenia
Termomodernizacja budynków Wymiana lub modernizacja źródeł ciepła Wzrost świadomości społecznej w dziedzinie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza dzięki prowadzeniu działań edukacyjnych Możliwość rozwoju instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii (pompy ciepła, kolektory słoneczne, biomasa) Budowa ścieżek rowerowych Lokalizacja na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich	Transgraniczny napływ zanieczyszczeń z innych regionów Spalanie odpadów w gospodarstwach domowych Ogólnokrajowy wzrost zużycia energii elektrycznej Lokalizacja na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich oraz wynikające z tego położenia ograniczenia środowiskowe
Zagrożenia hałasem	
Mocne strony	Słabe strony
Niewielkie ryzyko zagrożenia hałasem Brak hałasu lotniczego Duża powierzchnia lasów przeciwdziałających zagrożeniu hałasem Promowanie ruchu rowerowego, rozwój ścieżek rowerowych,	Postępujący wzrost natężenia ruchu drogowego Zły stan nawierzchni niektórych dróg potęgujący hałas drogowy
Szanse	Zagrożenia
Zmniejszenie natężenia hałasu drogowego poprzez stosowanie cichych nawierzchni Wprowadzanie ograniczenia prędkości na strategicznych odcinkach dróg	Dalszy, intensywny rozwój ruchu drogowego Inwestycje uciążliwe akustycznie: rozwój przemysłu, usług, turystyki Pogarszanie się stanu nawierzchni dróg
Pola elektromagnetyczne	
Mocne strony	Słabe strony
Brak przekroczeń dopuszczalnych norm pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz Monitoring pomiarowy pól elektromagnetycznych na terenie Gminy	Obecność napowietrznych linii elektroenergetycznych najwyższych i wysokich napięć
Szanse	Zagrożenia
Dzięki prowadzonemu monitoringowi możliwe jest	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną ilością

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

szybkie reagowanie w przypadku wzrostu zagrożenia	urządzeń elektrycznych Rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych
Gospodarowanie wodami	
Mocne strony	Słabe strony
Brak terenów silnie zurbanizowanych i przemysłowych ognisk zanieczyszczeń, a także duża powierzchnia lasów i obszarów chronionych Bogate zasoby wód podziemnych	Na terenie Gminy występują niewielkie i Nieliczne powierzchniowe zbiorniki wodne Niezadawalający stan wód powierzchniowych Występowanie obszarów szczególnie narażonych na podtopienia
Szanse	Zagrożenia
Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi w celu poprawy stanu i jakości wód Duża świadomość i aktywność władz w zakresie poprawy jakości wód	Niedostateczne zabezpieczenia przed zagrożeniem powodziowym Pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych
Gospodarka wodno-ściekowa	
Mocne strony	Słabe strony
Bardzo dobry stan zwodociągowania w Gminie (99,9% mieszkańców) Poprawnie funkcjonujące oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Jakość wody wodociągowej bezpieczna pod względem zdrowotnym Dalsze plany rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Brak pełnego skanalizowania Gminy
Szanse	Zagrożenia
Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków Utrzymywanie dobrego stanu sieci wodociągowej i okresowa kontrola jakości wody Możliwość pozyskania dofinansowań na cele inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, m.in. inwestycje związane z aglomeracją osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków w wyniku której powstaje ulepszacz do gleby	Możliwość znacznego zanieczyszczenia w przypadku wycieku, np. w wyniku awarii w trakcie przejazdu wozu asenizacyjnego
Zasoby geologiczne	
Mocne strony	Słabe strony
Licznie występujące złoża kopalin	Możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców Możliwość występowania ruchów masowych
Szanse	Zagrożenia
Ochrona złóż surowców naturalnych poprzez uwzględnienie ich w gminnych dokumentach	Degradacja złóż surowców naturalnych poprzez ich trwałe zainwestowanie
Gleby	
Mocne strony	Słabe strony
Duże zróżnicowanie gleb Zadawalająca zawartość makroelementów: fosforu, potasu i magnezu	Wysoki udział gleb lekko kwaśnych, kwaśnych i bardzo kwaśnych (83%) Potrzeby wapniowania określono jako konieczne,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

	potrzebne i wskazane (67%) Przekroczenia wartości dopuszczalnych metali ciężkich w glebie: ołowiu i cynku
Szanse	Zagrożenia
Systematyczna kontrola jakości gleb Stosowanie płodozmianu Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników Przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb poprzez wapnowanie Uprawa roślin energetycznych	Niewłaściwe praktyki rolne Niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin i nawozów przez rolników
Gospodarka odpadami	
Mocne strony	Słabe strony
Brak składowisk komunalnych czynnych i nieczynnych na terenie Gminy Brak dzikich wysypisk śmieci Wysoki udział deklaracji selektywnej zbiórki odpadów Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych Prawidłowo działający system gospodarki odpadami komunalnymi	Niska świadomość ekologiczna części mieszkańców - spalanie odpadów w paleniskach domowych
Szanse	Zagrożenia
Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych Doskonalenie selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach Nieprzepisowe składowanie odpadów Odpady związane z ruchem turystycznym
Zasoby przyrodnicze	
Mocne strony	Słabe strony
Objęcie Gminy Parkiem Krajobrazowym Prawna ochrona cennych elementów przyrody w formie pomników przyrody i użytków ekologicznych	Duża ilość turystów
Szanse	Zagrożenia
Wykonywanie odpowiednich zabiegów umożliwiających utrzymanie dobrego stanu drzewostanów leśnych Promowanie rozwoju turystyki zrównoważonej i ekologicznej Aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na cele ochrony przyrody Ograniczenie zanieczyszczeń wód, gleb oraz powietrza pochodzących ze źródeł lokalnych	Silna penetracja lasów przez człowieka, w tym intensywny rozwój turystyki
Zagrożenia poważnymi awariami	
Mocne strony	Słabe strony
Brak w okolicy zakładów ZDR i ZZR	Obecność drogi wojewódzkiej, którą mogą być transportowane substancje niebezpieczne Zagrożenia pożarowe terenów leśnych i wiejskich
Szanse	Zagrożenia
Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia	Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii	rozszczelnienia)
Edukacja ekologiczna	
Mocne strony	Słabe strony
Organizacja konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży szkolnej, akcji ulotkowej związanej z segregacją odpadów komunalnych przez mieszkańców Gminy, corocznej Akcji Sprzątania Świata oraz Dnia Ziemi	Stosunkowo niewysoki dotychczas poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gminy
Szanse	Zagrożenia
Kampanie i akcje edukacyjne kierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Możliwość pozyskiwania zewnętrznych dofinansowań w tematyce edukacji ekologicznej	Niewystarczające środki własne Gminy dla przeprowadzenia działań na skalę zaspokajającą wszystkie potrzeby w ramach edukacji ekologicznej Niewłaściwe postawy dorosłych mogące wpływać na zbyt niską świadomość ekologiczną młodego pokolenia

7. Cele programu ochrony środowiska i kierunki interwencji

W niniejszym Programie obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla, wizji i strategii rozwoju Gminy oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza
- Zagrożenia hałasem
- Pola elektromagnetyczne
- Gospodarowanie wodami
- Gospodarka wodno-ściekowa
- Zasoby geologiczne
- Gleby
- Gospodarka odpadami
- Zasoby przyrodnicze
- Zagrożenia poważnymi awariami
- Edukacja ekologiczna

Cele i zadania określone w Programie wyrażają zaangażowanie Gminy oraz jednostek i podmiotów działających na jej terenie na rzecz:

- zmniejszenia zużycia energii, wody i surowców
- usprawnienia gospodarki odpadami
- ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby oraz emisji hałasu
- ekologizacji budownictwa
- zapewnienia należytej ochrony przyrody
- organizacji gminnych systemów informacji i edukacji ekologicznej
- prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Cele, kierunki interwencji oraz zadania zostały określone dla jednostek i podmiotów działających na terenie Gminy, nie tylko dla jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Zaplanowane w Programie zadania zostały skoordynowane z administracją samorządową oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem, tj. Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej, Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu, Wojewódzki Zarząd Dróg w Katowicach, GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej, WIOŚ w Katowicach, ŚZMiUW w Katowicach, Nadleśnictwo Rudy Raciborskie, Miejska Spółka Wodna w Kuźni Raciborskiej, Właściciele gruntów, Placówki oświatowe, Zarządcy budynków, Przedsiębiorcy z terenu Gminy Kuźnia Raciborska.

7.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Osiągnięcie odpowiedniej jakości powietrza zgodnie z obowiązującymi standardami

Cele krótkoterminowe do 2020 roku:

1. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza
2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez remont dróg, rozwój ruchu rowerowego
3. Wspieranie inwestycji wykorzystujących technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii

Kierunki interwencji:

1. Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię
2. Stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego
3. Poprawa jakości powietrza poprzez działania w zakresie transportu

7.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Rozwój instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej

Kierunki interwencji:

1. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy

7.3. Zagrożenia hałasem

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Ochrona mieszkańców Gminy przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu w środowisku

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Wspieranie monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas

Kierunki interwencji:

1. Utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie

7.4. Pola elektromagnetyczne

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Ochrona mieszkańców Gminy przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach

Kierunki interwencji:

1. Monitoring i utrzymanie poniżej poziomu dopuszczalnego PEM

7.5. Gospodarowanie wodami

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych i ochrona przeciwpowodziowa

Cele krótkoterminowe do 2020 roku:

1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych
2. Minimalizacja ryzyka powodziowego na terenie Gminy

Kierunki interwencji:

1. Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Kuźni Raciborskiej
2. Minimalizacja ryzyka powodziowego

3. Budowa ujęć wody
4. Poprawa jakości wód na terenie Gminy

7.6. Zasoby geologiczne

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Ochrona i zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych

Kierunki interwencji:

1. Ochrona i uwzględnienie złóż surowców naturalnych w gminnych dokumentach

7.7. Gleby

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi

Kierunki interwencji:

1. Poprawa stanu jakości gleb na terenie Gminy

7.8. Gospodarka odpadami

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Gospodarowanie odpadami w Gminie w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów komunalnych oraz propagowanie procesu kompostowania odpadów biodegradowalnych

Kierunki interwencji:

1. Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i kontroli systemu gospodarki odpadami

7.9. Zasoby przyrodnicze

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

Cele krótkoterminowe do 2020 roku:

1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych
2. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy Kuźnia Raciborska

Kierunki interwencji:

1. Podejmowanie działań z zakresu ochrony przyrody
2. Prowadzenie działań edukacji ekologicznej

7.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

Kierunki interwencji:

1. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska – działania edukacyjne

7.11. Edukacja ekologiczna

Cel długoterminowy do 2024 roku:

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”

Cel krótkoterminowy do 2020 roku:

1. Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży

Kierunki interwencji:

1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

7.12. Zestawienie celów, kierunków interwencji oraz zadań do realizacji

W poniższej tabeli przedstawiono cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska terenu Gminy Kuźnia Raciborska wraz z podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację.

Tabela 7.12-1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Osiągnięcie odpowiedniej jakości powietrza zgodnie z obowiązującymi standardami	Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy budynków
				Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na źródła o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła spełniające wymagania emisyjne	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy budynków
				Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w związku z inwestycjami ograniczającymi emisję zanieczyszczeń pyłowo-gazowych, m.in. gazyfikacja części Gminy, wykorzystanie lokalnych źródeł gazu LNG (wieża rozbiorowa)	Gmina Kuźnia Raciborska
			Stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego	Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	Gmina Kuźnia Raciborska i inne podmioty
			Poprawa jakości powietrza poprzez działania w zakresie transportu	Remont drogi DP 3509S (od skrzyżowania z DW 421 do mostu na rzece Rudzie w rejonie miejscowości Siedliska)	Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu
				Remont drogi DP 3534S (od skrzyżowania z DP 3509S w miejscowości Turze do rejonu parkingu przy przedsiębiorstwie RAFAMET)	Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu
				Przebudowa mostu nad rzeką Rudą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 919 w km 23+177 w m. Ruda	Wojewódzki Zarząd Dróg w Katowicach
				Remonty bieżące i kapitalne istniejącej infrastruktury drogowej dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, ze szczególnym uwzględnieniem zmiany nawierzchni na nawierzchnie ulepszone	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy Dróg
				Rewitalizacja linii kolejowej nr 151 (Kędzierzyn Koźle – Chałupki) ze szczególnym uwzględnieniem zasad transportu intermodalnego (różne rodzaje transportu)	Gmina Kuźnia Raciborska Polskie Linie Kolejowe S.A.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

2	Gospodarka wodno-ściekowa	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kuźni Raciborskiej – pozostała część miejscowości lata 2017-2019	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Wykonanie projektu i budowa instalacji aglomeracji osadu ściekowego wraz z instalacją fotowoltaiczną –2017 rok	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Budowa kanalizacji sanitarnej w Rudach Brantolka-Przerycie – lata 2017-2018	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków Jankowice etap. I– lata 2019-2020	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków Jankowice etap. II – lata 2020-2021	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Budowa kanalizacji sanitarnej w Rudach pozostała część miejscowości wraz z przebudową oczyszczalni ścieków – lata 2021-2023	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Budowa kanalizacji sanitarnej w Budziskach – lata 2021-2023	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Wykonanie projektu kanalizacji sanitarnej w Budziskach – 2017 – 2018	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
3	Zagrożenia hałasem	Ochrona mieszkańców Gminy przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu w środowisku	Utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie	Badania akustyczne w zakresie akustyki środowiska hałasu drogowego	WIOŚ w Katowicach
				Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w MPZP	Gmina Kuźnia Raciborska
4	Pola elektromagnetyczne	Ochrona mieszkańców Gminy przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Monitoring i utrzymanie poniżej poziomu dopuszczalnego PEM	Uwzględnianie zapisów dot. ochrony przed działaniem pól elektromagnetycznych w MPZP, wprowadzanie obszarów ograniczonego użytkowania	Gmina Kuźnia Raciborska
				Pomiary okresowe pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych: Rudy (ul. Brzozowa) i Kuźnia Raciborska (ul. Browarna) co 3 lata	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach
5	Gospodarowanie wodami	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych i ochrona przeciwpowodziowa	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Kuźni Raciborskiej	Remont zbiornika buforowego wody nr 1 SUW w Kuźni Raciborskiej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Remont zbiornika buforowego wody nr 2 SUW w Kuźni Raciborskiej – 2017 r.	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
			Minimalizacja ryzyka powodziowego	Realizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych: - Budowa obwałowań przeciwpowodziowych na granicy	ŚZMiUW w Katowicach

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

				Gmin Kuźnia Raciborska i Bierawa - Budowa suchego zbiornika na rzece Rudzie	
				Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Kotlarni - teren Gminy Bierawa – zrzut nadmiaru wody z rzeki Rudy oraz wykorzystanie w celu nawodnienia lasów (pożarzyska)	Gmina Kuźnia Raciborska Gmina Bierawa Nadleśnictwo Rudy Raciborskie
				Konserwacja rowów melioracji wodnych szczegółowych	Miejska Spółka Wodna w Kuźni Raciborskiej Właściciele gruntów
				Coroczna bieżąca konserwacja cieków wodnych administrowanych przez ŚZMiUW	ŚZMiUW w Katowicach
				Zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych	Gmina Kuźnia Raciborska
				Rekultywacja zbiorników wód powierzchniowych	Gmina Kuźnia Raciborska Nadleśnictwo Rudy Raciborskie
				Zmiana technologii odprowadzania wód opadowych ze wskazaniem na lokalną retencję (techniczną i nietechniczną) – dostosowanie do zmian legislacyjnych w ustawie Prawo Wodne	Gmina Kuźnia Raciborska inwestorzy
			Budowa ujęć wody	Budowa ujęcia wody dla Miasta i Gminy Kuźnia Raciborska ze źródeł Solarnia wraz z infrastrukturą towarzyszącą	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej
				Monitoring potencjalnych skażeń wód podziemnych przez czynniki zewnętrzne, np. nawożenie pól uprawnych w pobliżu stref ochronnych ujęć wodnych	Gmina Kuźnia Raciborska WIOŚ
			Poprawa jakości wód na terenie Gminy	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Kuźnia Raciborska
6	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Ochrona i uwzględnienie złóż surowców naturalnych w gminnych dokumentach	Uwzględnienie w MPZP wszystkich udokumentowanych złóż ze szczególnym uwzględnieniem ich racjonalnej eksploatacji	Gmina Kuźnia Raciborska
7	Gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Poprawa stanu jakości gleb na terenie Gminy	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym	Przedsiębiorcy z terenu Gminy Kuźnia Raciborska

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

8	Gospodarka odpadami	Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa	Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i kontroli systemu gospodarki odpadami	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Kuźnia Raciborska
				Prowadzenie i doskonalenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Kuźnia Raciborska
				Propagowanie procesu kompostowania odpadów biodegradowalnych powstających w miejscu ich wytwarzania – przydomowe kompostowanie	Gmina Kuźnia Raciborska
9	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	Podejmowanie działań z zakresu ochrony przyrody	Realizacja zapisów „Planu Urządzenia Lasu” w tym "Programu Ochrony Przyrody" Nadleśnictwa Rudy Raciborskie	Nadleśnictwo Rudy Raciborskie
				Prowadzenie działań edukacji ekologicznej	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych promujących walory środowiska przyrodniczego o charakterze cyklicznym: Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata
10	Zagrożenia poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska – działania edukacyjne	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Podmioty (Zakłady) , w których mogą wystąpić poważne awarie
11	Edukacja ekologiczna	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową	Gmina Kuźnia Raciborska

8. Harmonogram realizacja zadań wraz z ich finansowaniem

Tabela 8-1 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jedn. włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)									Źródło finansowania	
				2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	razem		
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy budynków	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	1 392,5	11 140	Środki zewnętrzne oraz wkład własny właścicieli budynków
		Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na źródła o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła spełniające wymagania emisyjne	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy budynków	Zależnie od potrzeb i zakresu prac									Budżet Gminy Środki zewnętrzne oraz wkład własny właścicieli budynków	
		Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w związku z inwestycjami ograniczającymi emisję zanieczyszczeń pyłowo-gazowych, m.in. gazyfikacja części Gminy, wykorzystanie lokalnych źródeł gazu LNG (wieża rozbiorowa)	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo									Koszt w ramach procedur administracyjnych	
		Modernizacja i budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	Gmina Kuźnia Raciborska i inne podmioty	333,064	333,064	333,064	333,064	333,065	333,065	333,065	333,065	333,065	2 664,516	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
		Remonty bieżące i kapitalne istniejącej infrastruktury drogowej dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, ze szczególnym uwzględnieniem zmiany nawierzchni na nawierzchnie ulepszone	Gmina Kuźnia Raciborska i inni Zarządcy Dróg	Zależnie od potrzeb i zakresu prac									Budżet Gminy Środki zewnętrzne Budżet powiatu raciborskiego Budżet województwa śląskiego	
		Rewitalizacja linii kolejowej nr 151 (Kędzierzyn Koźle – Chałupki) ze szczególnym uwzględnieniem	Gmina Kuźnia Raciborska Polskie Linie Kolejowe	Zależnie od potrzeb i zakresu prac									Budżet Gminy Środki zewnętrzne Budżet Polskie Linie	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

		zasad transportu intermodalnego (różne rodzaje transportu)	S.A.		Kolejowe S.A.
2	Zagrożenia hałasem	Ochrona obszarów o korzystnym klimacie akustycznym poprzez uwzględnianie ich w MPZP	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo	Koszt w ramach tworzenia MPZP Budżet Gminy
3	Pola elektromagnetyczne	Uwzględnianie zapisów dot. ochrony przed działaniem pól elektromagnetycznych w MPZP, wprowadzanie obszarów ograniczonego użytkowania	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo	Koszt w ramach tworzenia MPZP Budżet Gminy
4	Gospodarowanie wodami	Zagospodarowanie zbiornika retencyjnego w Kotlarni - teren Gminy Bierawa – zrzut nadmiaru wody z rzeki Rudy oraz wykorzystanie w celu nawodnienia lasów (pożarzyska)	Gmina Kuźnia Raciborska Gmina Bierawa Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	Zależnie od potrzeb i zakresu prac	Budżet Gminy Budżet Gminy Bierawa Środki zewnętrzne
		Zapobieganie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo	Koszt w ramach procedur administracyjnych
		Rekultywacja zbiorników wód powierzchniowych	Gmina Kuźnia Raciborska Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	Zależnie od potrzeb i zakresu prac	Budżet Gminy Budżet Nadleśnictwa Rudy Raciborskie
		Zmiana technologii odprowadzania wód opadowych ze wskazaniem na lokalną retencję (techniczną i nietechniczną) – dostosowanie do zmian legislacyjnych w ustawie Prawo Wodne	Gmina Kuźnia Raciborska Inwestorzy	bezkosztowo	Koszt w ramach procedur administracyjnych
		Monitoring potencjalnych skażeń wód podziemnych przez czynniki zewnętrzne, np. nawożenie pól uprawnych w pobliżu stref	Gmina Kuźnia Raciborska WIOŚ	bezkosztowo	Koszt w ramach procedur administracyjnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

		ochronnych ujęć wodnych												
		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo										Koszt w ramach procedur administracyjnych
5	Zasoby geologiczne	Uwzględnienie w MPZP wszystkich udokumentowanych złóż ze szczególnym uwzględnieniem ich racjonalnej eksploatacji	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo										W ramach tworzenia dokumentacji planistycznej, MPZ
6	Gospodarka odpadami	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo										Koszt w ramach procedur administracyjnych
		Prowadzenie i doskonalenie selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	Gmina Kuźnia Raciborska	913,68	915	915	915	915	915	915	915	915	7 318,68	Budżet Gminy tj. środki pochodzące z opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych
		Propagowanie procesu kompostowania odpadów biodegradowalnych powstających w miejscu ich wytwarzania – przydomowe kompostowanie	Gmina Kuźnia Raciborska	bezkosztowo										Koszt w ramach procedur administracyjnych
7	Zasoby przyrodnicze	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych promujących walory środowiska przyrodniczego o charakterze cyklicznym: Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata	Gmina Kuźnia Raciborska Placówki oświatowe	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24	Budżet Gminy WFOŚiGW
8	Edukacja	Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową*	Gmina Kuźnia Raciborska	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

* Zadania w zakresie edukacji ekologicznej realizowane będą w każdym w w/w obszarów interwencji zależnie od potrzeb. Będą polegały na prowadzeniu działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem hałasu, efektywności energetycznej i OZE, zrównoważonego zużycia energii i ekologii w sektorze transportu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Tabela 8-2 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jedn. włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Remont drogi DP 3509S (od skrzyżowania z DW 421 do mostu na rzece Rudzie w rejonie miejscowości Siedliska)	Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu	7 648	Budżet powiatu raciborskiego	Regulacja odwodnienia, remont nawierzchni jezdni, lokalnie z wymianą podbudowy drogi, remont obiektu mostowego odc. 4,78 km
		Remont drogi DP 3534S (od skrzyżowania z DP 3509S w miejscowości Turze do rejonu parkingu przy przedsiębiorstwie RAFAMET)	Powiatowy Zarząd Dróg w Raciborzu	3 450	Budżet powiatu raciborskiego	Przebudowa jezdni, lokalnie z wymianą podbudowy drogi, regulacja odwodnienia, wykonanie ciągu pieszego odc. 2,53 km
		Przebudowa mostu nad rzeką Rudą w ciągu drogi wojewódzkiej nr 919 w km 23+177 w m. Ruda	Wojewódzki Zarząd Dróg w Katowicach	b.d.	Budżet województwa śląskiego	
2	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kuźni Raciborskiej – pozostała część miejscowości lata 2017-2019	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2017 r. – 3750 2018 r. – 5250 2019 r. – 1500	RPO WSL 2014-2020 (RIT RPO WSL Subregion Zachodni) Budżet Gminy Kuźnia Raciborska	
		Wykonanie projektu i budowa instalacji aglomeracji osadu ściekowego wraz z instalacją fotowoltaiczną – 2017 rok	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2017 r. – 240	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Budowa kanalizacji sanitarnej w Rudach Brantolka-Przerycie – lata 2017-2018	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2017 r. – 1845 2018 r. – 1845	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków Jankowice etap. I – lata 2019-2020	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2019 r. – 1845 2020 r. – 1845	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków Jankowice etap. II – lata 2020-2021	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2020 r. – 1845 2021 r. – 1845	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Budowa kanalizacji sanitarnej w Rudach pozostała część	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2021 r. – 5000 2022 r. – 5000	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

		miejsowości wraz z przebudową oczyszczalni ścieków – lata 2021-2023		2023 r. – 5000	Środki zewnętrzne	
		Budowa kanalizacji sanitarnej w Budziskach – lata 2021-2023	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2021r. – 2700 2022 r. – 2700 2023 r. – 2700	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Wykonanie projektu kanalizacji sanitarnej w Budziskach – lata 2017 – 2018	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2018 r. – 170	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Remont zbiornika buforowego wody nr 1 SUW w Kuźni Raciborskiej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	172	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	
3	Zagrożenia hałasem	Badania akustyczne w zakresie akustyki środowiska hałasu drogowego	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	W ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa Śląskiego	Środki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	
4	Pola elektromagnetyczne	Pomiary okresowe pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych: Rudy (ul. Brzozowa) i Kuźnia Raciborska (ul. Browarna) co 3 lata	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach	W ramach badań terenu województwa śląskiego	Środki Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	
5	Gospodarowanie wodami	Remont zbiornika buforowego wody nr 2 SUW w Kuźni Raciborskiej – 2017 r.	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2017 r. – 172	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	
		Budowa ujęcia wody dla Miasta i Gminy Kuźnia Raciborska ze źródeł Solarnia wraz z infrastrukturą towarzyszącą	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2017 r. – 4000 2018 r. – 350	Budżet GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej Środki zewnętrzne	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

		Realizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych: - Budowa obwałowań przeciwpowodziowych na granicy Gmin Kuźnia Raciborska i Bierawa - Budowa suchego zbiornika na rzece Rudzie	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	2017 r. - 650	Budżet ŚZMiUW w Katowicach Środki zewnętrzne	
		Konserwacja rowów melioracji wodnych szczegółowych	Miejska Spółka Wodna w Kuźni Raciborskiej, Właściciele gruntów	403	Środki Miejskiej Spółki Wodnej w Kuźni Raciborskiej Dotacja z Budżetu Gminy	
		Coroczna bieżąca konserwacja cieków wodnych administrowanych przez ŚZMiUW	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	Zależnie od zakresu prac	Budżet ŚZMiUW w Katowicach	
6	Gleby	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym	Przedsiębiorcy z terenu Gminy Kuźnia Raciborska	Zależnie od potrzeb	Środki własne przedsiębiorców	
7	Zasoby przyrodnicze	Realizacja zapisów „Planu Urządzenia Lasu” w tym "Programu Ochrony Przyrody" Nadleśnictwa Rudy Raciborskie	Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	W ramach „Planu Urządzenia Lasu”	Środki własne Nadleśnictwa Rudy Raciborskie	Okres obowiązywania Programu: od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r.
8	Zagrożenia poważnymi awariami	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Podmioty (Zakłady), w których mogą wystąpić poważne awarie	Zależnie od potrzeb	Środki własne podmiotów	

9. Uwarunkowania finansowe dla realizacji POŚ

9.1. Źródła finansowania

Realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska uzależniona jest od zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych. Wdrożenie niniejszego Programu będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska. Źródłami finansowania mogą być fundusze zewnętrzne pozyskiwane w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki, fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A, EkoFundusz oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Do krajowych źródeł finansowania w zakresie ochrony środowiska można zaliczyć środki:

- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: celem działań z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, jest czynna ochrona przyrody prowadząca do ograniczenia degradacji środowiska oraz strat zasobów różnorodności biologicznej, zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa oraz Krajową Strategią Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania różnorodności Biologicznej.
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- z Projektu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska związane z:
 - określeniem koniecznych, niezbędnych uzupełnień w zakresie opracowań specjalistycznych, prac naukowo-badawczych – do realizacji w czasie obowiązywania planu zadań ochronnych na potrzeby opracowania planu ochrony,
 - określeniem koniecznych, niezbędnych uzupełnień w zakresie opracowań specjalistycznych, prac naukowo-badawczych – do realizacji w czasie obowiązywania planu zadań ochronnych na potrzeby opracowania planu ochrony,
- Programu Priorytetowego Ochrona i zrównoważony rozwój lasów: celem działań z zakresu ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów jest zachowanie trwałej wielofunkcyjności lasów, zgodnie z Polityką Leśną Państwa.

W zakresie pomocy zagranicznej Polska może korzystać ze wsparcia w ramach następujących funduszy unijnych w zakresie ochrony środowiska:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)
- Fundusz Spójności (FS)
- Program Inteligent Energy Europe II
- Infrastruktura i Środowisko

9.2. Możliwości budżetowe Gminy

Gmina Kuźnia Raciborska w 2015 roku uzyskała dochód na poziomie 31,0 mln zł. Niemal połowę dochodów Gminy stanowiły dochody od osób prawnych, osób fizycznych oraz innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

Tabela 9.2-1. Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej (w tys. zł) w latach 2013-2015 [źródło: Bank Danych Lokalnych]

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	68,66	64,49	79,02
Dział 020 - Leśnictwo	5,00	6,25	3,72
Dział 600 - Transport i łączność	2,07	250,00	25,00
Dział 630 - Turystyka	0,00	181,85	331,19
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	1 085,54	994,67	615,43
Dział 710 - Działalność usługowa	5,70	19,00	22,37
Dział 750 - Administracja publiczna	165,29	122,98	121,29
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	3,20	54,30	67,35
Dział 752 - Obrona narodowa	0,00	0,30	0,60
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,00	1,06	3,22
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	12 188,72	13 713,88	12 439,10
Dział 758 - Różne rozliczenia	10 532,10	10 720,21	11 410,31
Dział 801 - Oświata i wychowanie	648,19	865,37	1 321,67
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,59	0,42	0,49
Dział 852 - Pomoc społeczna	3 046,89	3 133,35	2 976,86
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	86,45	83,79	59,18
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	15,54	178,99	998,84
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,50	47,55	398,49
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	103,52	692,53	173,88

Dochody budżetu Gminy Kuźnia Raciborska na 1 mieszkańca w 2015 wyniosły 2 606,01 zł. W powiecie raciborskim kwota ta była wyższa i wynosiła 3 029,29 zł. Na przestrzeni lat 2013-2015 wzrosła kwota wydatków na 1 mieszkańca w Gminie Kuźnia Raciborska (2013 r.- 2 328,06 zł, 2014 r.- 2 598,36 zł).

Wydatki Gminy Kuźnia Raciborska w 2015 roku wyniosły 31,65 mln zł. Ogółem wydatki Gminy w latach 2013-2015 wzrastały – w 2013 r. wyniosły 26,42 mln zł, natomiast w 2014 r. 29,53 mln zł.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024**

Tabela 9.2-2. Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej (w tys. zł) w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	86,59	82,10	77,88
Dział 020 - Leśnictwo	0,41	0,41	0,00
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	15,38	0,00	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	936,58	1 535,06	1 081,54
Dział 630 - Turystyka	0,00	252,98	751,63
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	647,54	673,38	663,18
Dział 710 - Działalność usługowa	64,56	84,42	104,76
Dział 750 - Administracja publiczna	3 659,11	3 957,67	4 732,71
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	3,20	54,30	67,35
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	591,48	499,55	474,24
Dział 757 – Obsługa długu publicznego	226,78	160,98	103,30
Dział 801 - Oświata i wychowanie	11 235,31	11 648,94	12 252,85
Dział 851 - Ochrona zdrowia	229,29	251,66	255,49
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 472,39	4 668,97	4 703,79
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	354,08	359,47	327,23
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 675,88	2 126,52	2 486,39
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 950,53	1 959,63	2 498,15
Dział 925 – Ogrody botan. i zoolog. Oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00	2,24	3,32
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	274,33	1 214,95	1 067,48

Wydatki budżetu Gminy Kuźnia Raciborska na 1 mieszkańca w 2015 wynosiły 2 656,70 zł. W powiecie raciborskim kwota ta była porównywalna i wynosiła 2 981,45 zł. Ponadto na przestrzeni lat 2013-2015 kwota wydatków na 1 mieszkańca w Gminie uległa zwiększeniu (2013 r. – 2 200,12 zł, 2014 r. – 2465,03 zł).

10. System realizacji programu ochrony środowiska

Wdrażanie zapisów „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2017-2020, z perspektywą na lata 2021-2024” jest kluczowym elementem ich realizacji. Dla zapewnienia efektywności POŚ konieczne jest sukcesywne wdrażanie i jego realizacja.

10.1. Konsultacje społeczne

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 - 2024” zamieszczony został na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej (www.kuzniaraciborska.bip.info.pl – zakładka „Ochrona środowiska”, zakładka „Informacje, ogłoszenia”) oraz na stronie głównej Urzędu Miejskiego – www.kuzniaraciborska.pl. Projekt Programu został wyłożony także do wglądu w pokoju nr 16 Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej, ul. Słowackiego 4, 47-420 Kuźnia Raciborska.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Termin zgłaszania uwag i wniosków do dokumentacji sprawy wyznaczono od 20.10.2016 r. do 10.11.2016 r. w formie pisemnej na adres Urzędu Miejskiego, ul. Słowackiego 4, 47-420 Kuźnia Raciborska; ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miejskiego, w pokoju nr 16; za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres poczta@kuzniaraciborska.pl. Organem właściwym do rozpatrywania uwag i wniosków był Burmistrz Miasta Kuźnia Raciborska.

W czasie konsultacji społecznych do Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej wpłynęło uszczegółowienie z Departamentu Rozwoju Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. dotyczące rozbudowy sieci gazowej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska.

Tabela 10.1-1 Treść uwag w ramach konsultacji społecznych prowadzonych w dniach 20.10 – 10.11.2016 r.

L.p.	Strona	Treść uwagi	Opinia Burmistrza
1	25	„Zadanie inwestycyjne zostało umieszczone w Planie Inwestycyjnym Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. przygotowanym na lata 2017-2019. Harmonogram Inwestycji przewiduje realizację zadania na lata 2017-2020. Przewidywane rozpoczęcie eksploatacji i dostaw paliwa gazowego w 2020 roku. Przedsięwzięcie zostało zgłoszone w dniu 30.09.2016 r. przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. do Ministerstwa Energii w ramach aktualizacji dokumentu pn. Lista Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska 2014-2020. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. traktuje niniejszą gazyfikację jako priorytetową, co znajduje odzwierciedlenie w dotychczas prowadzonych działaniach, mających na celu optymalne przygotowanie koncepcji, ubieganie się o dofinansowanie ze środków unijnych oraz dopełnienie wymagań formalnych w Grupie Kapitałowej PGNiG zapewniających możliwości realizacji inwestycji.”	Uwaga przyjęta

10.2. Współpraca z interesariuszami

Podczas opracowania Programu Ochrony Środowiska za główne źródła informacji posłużyły materiały udostępnione przez:

- Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej,
- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Główny Urząd Statystyczny,

- Państwowy Instytut Geologiczny,
- Państwową Służbę Hydrogeologiczną,
- Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz monitorowane za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Mieszkańcy, właściciele gruntów,
- Przedsiębiorcy z terenu Gminy Kuźnia Raciborska,
- Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. W Kuźni Raciborskiej,
- Miejska Spółka Wodna w Kuźni Raciborskiej,
- Zarządcy dróg powiatowych,
- Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach,
- PGL LP Nadleśnictwo Rudy Raciborskie.

10.3. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kuźnia Raciborska jest dokumentem o charakterze strategicznym, pozostającym w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Burmistrz Miasta Kuźnia Raciborska wraz z podległym mu Urzędem Miejskim w Kuźni Raciborskiej. Burmistrz odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania Programu. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z zaplanowanych zadań, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2024.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program ochrony środowiska należą podmioty gospodarcze realizujące zadania własne (m.in. Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej) oraz samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska.

W celu wdrażania i monitorowania zaplanowanych zadań w Programie zostanie powołany Zespół Wdrażający. Do zadań Zespołu Wdrażającego należeć będzie koordynacja realizacji Programu, dokonywanie procedur uaktualniania i oceny skuteczności, oraz udoskonalenie komunikacji między władzami i instytucjami lokalnymi a mieszkańcami na temat projektów POŚ.

10.4. Monitorowanie programu – mierniki realizacji zadań

Monitoring i ewaluacja efektów są istotnym elementem procesu wdrażania „Programu Ochrony Środowiska”, stanowią integralną część codziennego zarządzania. System monitoringu polegać będzie na ocenie rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania zadań wskazanych w niniejszym dokumencie oraz identyfikacji odstępstw i nieprawidłowości w realizacji POŚ. Będzie zapewniony wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów oraz założonych celów.

Monitoring, w tym gromadzenie i interpretacja danych będą koordynowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Kuźni Raciborskiej w ramach powołanego Zespołu Wdrażającego. Ponadto w proces monitorowania przebiegu oraz oceny efektywności i skuteczności realizacji POŚ zostaną zaangażowani interesariusze z obszaru Gminy.

Proces monitorowania i ewaluacji polegać będzie na gromadzeniu danych dotyczących wskaźników sprecyzowanych dla każdego z komponentów środowiska w celu określenia stopnia realizacji Programu. Organ wykonawczy Gminy sporządzi co dwa lata raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska, które następnie przedstawi Radzie Miejskiej. Ponadto przygotowany raport zostanie przedłożony przez organ wykonawczy do wiadomości Zarządu powiatu. W raporcie powinna zostać dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. W proces ewaluacji powinni zostać włączeni wszyscy interesariusze, w tym służby i inspekcje działające na terenie Gminy Kuźnia Raciborska. Cały Program aktualizowany powinien być co cztery lata uwzględniając rozbieżności oraz wprowadzając nowe zadania i cele. Program Ochrony Środowiska będzie posiadać formułę otwartą, dlatego w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany.

Warunkiem prowadzenia monitoringu realizacji POŚ jest opracowanie systemu wskaźników dla poszczególnych celów strategicznych. Proponowane wskaźniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10.4-1 Zestawienie wskaźników dla monitorowania celów w poszczególnych obszarach interwencji

Obszar interwencji	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2015 r.)	Jednostka
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wynikowe klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie śląskiej wg rocznej oceny jakości powietrza	WIOŚ w Katowicach	Klasa C: O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P	klasa
	Długość sieci gazowej na terenie Gminy	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	0	km
Zagrożenia hałasem	Liczba punktów monitoringu hałasem na terenie Gminy	WIOŚ w Katowicach	2	szt.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

	Natężenie ruchu w porze dnia w punkcie RB1 – Rudy, droga wojewódzka (DW 919), rejon ul. Rogera	WIOŚ w Katowicach	448*	poj./godz.
	Natężenie ruchu w porze dnia w punkcie RB2 – Kuźnia Raciborska (DW 425) rejon ul. Kozielskiej	WIOŚ w Katowicach	225*	poj./godz.
Pola elektromagnetyczne	Poziom pól elektromagnetycznych w punkcie pomiarowym w Kuźni Raciborskiej ul. Browarna	WIOŚ w Katowicach	0,38	V/m
	Poziom pól elektromagnetycznych w punkcie pomiarowym w Rudach ul. Brzozowa	WIOŚ w Katowicach	0,26	V/m
Gospodarowanie wodami	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	69	szt.
	Ilość zbiorników bezodpływowych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	1810	szt.
	Ilość Stacji Uzdatniania Wody w Kuźni Raciborskiej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	1	szt.
	Ilość ujęć wody	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	18	szt.
	Punkty poboru wód podziemnych	Banku Danych Hydrogeologicznych	8	szt.
Gospodarka wodno-ściekowa	Długość sieci kanalizacyjnej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	12,2	km
	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	121,8	km
	Ilość ścieków odprowadzonych do kanalizacji sanitarnej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	176,0	dam ³
	Liczba przyłączy wodociągowych	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	2580	szt.
	Wielkość zużycia wody w przeliczeniu na mieszkańca	GUS	28,1	m ³ /M/rok
	Liczba ludności korzystająca z instalacji wodociągowej	GPWiK Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej	11 305	osoba
Gleby	Udział użytków rolnych w powierzchni Gminy	GUS	17,93**	%
	Powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych	GUS	9 688	ha
Gospodarka odpadami	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	100	% wagowo
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wybranych frakcji odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	19,56	% wagowo
	Udział odpadów komunalnych w formie zmieszanej w ogólnej masie odpadów komunalnych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	71,55	%
	Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	28,45	%
	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych – ogółem	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	2 991,51	Mg

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych w formie zmieszanej	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	2 140,50	Mg
	Masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych selektywnie	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	851,01	Mg
	Masa zebranych odpadów w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	337,20	Mg
	Odsetek mieszkańców Gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	100	%
	Ilość przydomowych kompostowni	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	1054	szt.
Zasoby przyrodnicze	Liczba użytków ekologicznych	GDOŚ	1	szt.
	Powierzchnia gruntów zalesionych	GDOŚ	9 688	ha
	Liczba pomników przyrody	GDOŚ	17	szt.
	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w miastach	GUS	2,5	ha
Zasoby geologiczne	Złoża kopalin zlokalizowanych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	Państwowy Instytut Geologiczny	13	szt.
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	0	szt.
	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	ZDR: 0 ZZR: 0	szt.
Edukacja ekologiczna	Procent liczby mieszkańców objętych działaniami edukacji ekologicznej	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	100	%
	Długość ścieżki przyrodniczej w leśnictwie Stanica	Urząd Miejski w Kuźni Raciborskiej	1,5	km

*wykorzystano dane z 2013 roku - w chwili opracowania brak danych za 2015 rok

**wykorzystano dane z 2014 roku - w chwili opracowania brak danych za 2015 rok

Spis tabel

Tabela 3.2-1 Liczba ludności w Gminie Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło: Główny Urząd Statystyczny].....	21
Tabela 3.2-2 Procesy demograficzne na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Główny Urząd Statystyczny].....	21
Tabela 3.2-3 Procesy migracyjne na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło: Główny Urząd Statystyczny].....	22
Tabela 3.4-1Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektora własności oraz rodzaju działalności w Gminie w latach 2012-2015 [źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2016-2025].....	23
Tabela 4.2-1 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LDWN i LN, które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.	33
Tabela 4.3-1Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100 kHz – 3 GHz	38
Tabela 4.4-1 Punkty pomiarowo-kontrolne rzek przepływających przez teren Gminy Kuźnia Raciborska	40
Tabela 4.4-2 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Odra – w Krzyżanowicach [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015]	41
Tabela 4.4-3 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Ruda – ujście do Odry [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015].....	42
Tabela 4.4-4 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Wierzbnik [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015].	42
Tabela 4.4-5 Wyniki badań wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Sumina [źródło: Państwowy Monitoring Środowiska –Wyniki Badań Wód Powierzchniowych – Rzeki 2015].	43
Tabela 4.4-6 Charakterystyka punktu monitoringowe na terenie Gminy Kuźnia Raciborska.....	44
Tabela 4.5-1 Liczba ludności korzystająca z instalacji wodociągowej na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.]	49
Tabela 4.5-2 Charakterystyka studni wodociągu Kuźnia Raciborska	49
Tabela 4.5-3 Jakość wody do spożycia w Gminie Kuźnia Raciborska[źródło: Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska w 2015 roku]	51
Tabela 4.5-4 Zapotrzebowanie wody - zakłady użyteczności publicznej (ZUP)na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	53
Tabela 4.5-5 Sieć kanalizacyjna w Gminie Kuźnia Raciborska w latach 2012-2015 [źródło: http://www.stat.gov.pl]	56
Tabela 4.6-1 Złoże kopalin terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: Państwowy Instytut Geologiczny]	58
Tabela 4.7-1 Powierzchnia geodezyjna Gminy wg kierunków wykorzystania, 2014 r. [źródło: Bank Danych Lokalnych].....	59
Tabela 4.7-2 Kategoria agronomiczna gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska.....	60
Tabela 4.7-3 Odczyn gleby pH terenu Gminy Kuźnia Raciborska.....	61
Tabela 4.7-4 Potrzeby wapniowania użytków rolnych terenu Gminy Kuźnia Raciborska	61
Tabela 4.7-5 Wyniki badań zawartości makroelementów gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska	61
Tabela 4.7-6 Wskaźniki bonitacji negatywnej	61
Tabela 4.7-7 Wyniki badań zawartości mikroelementów gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska	62

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŹNIA RACIBORSKA NA LATA 2017-2020 Z
PERSPEKTYWĄ NA LATA 2021 - 2024

Tabela 4.7-8 Wyniki badań zawartości metali ciężkich gleb terenu Gminy Kuźnia Raciborska	62
Tabela 4.8-1 Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych w 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska	64
Tabela 4.8-2 Masa zebranych odpadów w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w 2015 roku [źródło: <i>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015</i>].....	64
Tabela 4.8-3 Masa odpadów komunalnych wytwarzanych i odebranych w 2015 roku z terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: <i>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015</i>]	64
Tabela 4.8-4 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%][źródło: <i>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015</i>]	65
Tabela 4.8-5 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%][źródło: <i>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kuźnia Raciborska 2015</i>].....	66
Tabela 4.9-1 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	68
Tabela 4.9-2 Wykaz zagrożonych i chronionych gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Gminy Kuźnia Raciborska	69
Tabela 4.9-3 Wykaz chronionych gatunków płazów i gadów w zasięgu terytorialnym Gminy Kuźnia Raciborska	69
Tabela 4.11-1 Przedsięwzięcia zrealizowane (krótko- i długoterminowe).....	73
Tabela 4.11-2 Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2003-2005 (krótkoterminowe) i nie wykonywane.....	77
Tabela 4.11-3 Analiza SWOT	78
Tabela 7.12-1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania.....	87
Tabela 8-1 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	91
Tabela 8-2 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	94
Tabela 9.2-1. Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej (w tys. zł) w latach 2013-2015 [źródło: Bank Danych Lokalnych]	98
Tabela 9.2-2. Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej (w tys. zł) w latach 2013-2015	99
Tabela 10.1-1 Treść uwag w ramach konsultacji społecznych prowadzonych w dniach 20.10 – 10.11.2016 r.	100
Tabela 10.4-1 Zestawienie wskaźników dla monitorowania celów w poszczególnych obszarach interwencji.....	102

Spis rysunków

Rysunek 3.1-1 Gminy sąsiadujące z Gminą Kuźnia Raciborska [źródło: <i>Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kuźnia Raciborska</i>]	21
Rysunek 3.3-1 Kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015 roku [źródło: <i>Strategia Rozwoju Gminy Kuźnia Raciborska na lata 2016-2025</i>]	22
Rysunek 3.4-1 Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg grup rodzaju działalności PKD 2007 w latach 2010-2015 [źródło: Bank Danych Lokalnych]	24
Rysunek 4.2-1 Lokalizacja wybranych rejonów badań hałasu drogowego na terenie Gminy Kuźnia Raciborska	31
Rysunek 4.2-2 Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.....	32
Rysunek 4.3-1 Szkic sytuacyjny rejonu badań w miejscowości Kuźnia Raciborska [źródło: <i>Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych nr: 483/2015</i>]	39
Rysunek 4.4-1 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: <i>Program Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska, 2002 r.</i>]	41
Rysunek 4.4-2 Wykaz ujęć wodnych terenu Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: http://spdpsh.pgi.gov.pl/].....	44
Rysunek 4.4-3 Poziomy wód w roku 2014 [źródło: http://spdpsh.pgi.gov.pl/]	45
Rysunek 4.4-4. Zasięg występowania wód podziemnych na terenie Gminy Kuźnia Raciborska [źródło: <i>Program Ochrony Środowiska Gminy Kuźnia Raciborska, 2002 r.</i>].....	47
Rysunek 4.4-5 Obszar Gminy Kuźnia Raciborska zagrożony podtopieniem [źródło: http://mapy.isok.gov.pl/imap/]	48

Spis załączników

Załącznik nr 1 Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 332 na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

Załącznik nr 2 Schemat Wodociągów na terenie Gminy Kuźnia Raciborska

